

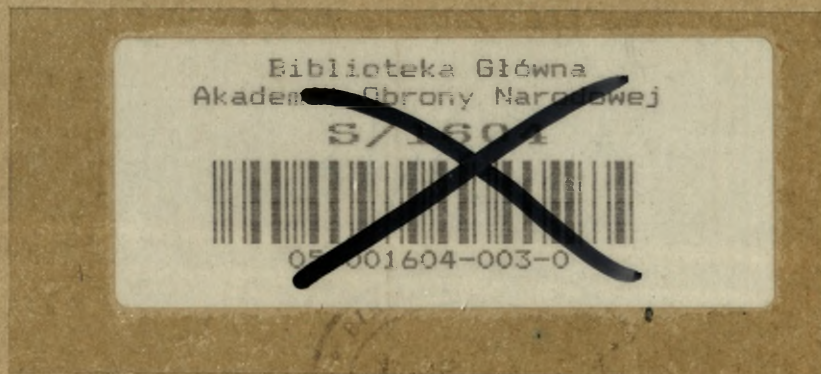
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
INSTYTUT EKONOMIKI OBRONY

Leszek OLEKSYN

ZAGADNIENIA EKONOMICZNE
W POLITYCE OBRONNEJ NIEMIEC

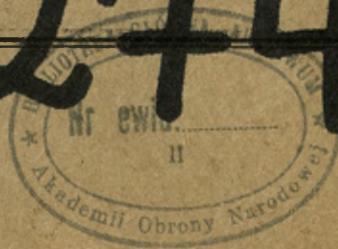
MATERIAŁY I STUDIA
Nr 4/1991

WARSZAWA

61274

1991

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
INSTYTUT EKONOMIKI OBRONY

Leszek OLEKSYN

ZAGADNIENIA EKONOMICZNE
W POLITYCE OBRONNEJ NIEMIEC

MATERIAŁY I STUDIA
Nr 4/1991

~~3/1604~~

S P I S T R E Ś C I

strona

1. UWAGI WSTĘPNE	3
2. BUNDESWEHRA DZISIAJ	5
3. RAPORT Z NIEMIECKO-POLSKICH ROZMÓW SZTABOWYCH PRZEPROWADZONYCH W DNIU 22 STYCZNIA 1991r....	13
4. SPOŁECZNO-EKONOMICZNE SKUTKI STACJONOWANIA WOJSK OBCYCH NA TERYTORIUM NIEMIEC	21
5. LOGISTYKA W BUNDESWEHRZE	31
6. USTAWA O ZAOPATRZENIU EMERYTALNYM BYŁYCH ŻOŁ- NIERZY BUNDESWEHRY I CZŁONKÓW RODZIN ZMARŁEGO ŻOŁNIERZA /WYBRANE FRAGMENTY/	41
7. UPOSAŻENIA ŻOŁNIERZY I DODATKI DO PŁAC w 1990r.	49
8. PROJEKT BUDŻETU WOJSKOWEGO NA 1991 r.	59

UWAGI WSTĘPNE

Niniejsze materiały o tematyce niemcoznaczej przeznaczone są dla słuchaczy studiów stacjonarnych i zaocznych Wydziału Strategiczno-Obronnego Akademii Obrony Narodowej.

Materiały zawierają trudno dostępną i rozproszoną informację o aktualnej polityce obronnej oraz organizacji i kierowaniu w siłach zbrojnych Niemiec. Podane zostały podstawowe wiadomości o dowodzeniu, zarządzaniu i administrowaniu, regulacjach prawnych, funkcjach kierowniczych i procesach podejmowania decyzji w warunkach przebudowy, wycofywania i redukcji wojsk. W materiałach prezentowane są fragmenty opracowań i artykułów ukazujące zarówno stan faktyczny, jak i doświadczenie armii niemieckiej. Wyróżniającą cechą tych doświadczeń jest organizacyjne i funkcjonalne rozgraniczenie w strukturze funkcjonalnej sił zbrojnych zadań bojowych od pomocniczych. Umożliwia to nieobciążanie dowódców /zwłaszcza wyższych szczebli/ obowiązkami nie związanymi z kierowaniem walką, czyniąc w ten sposób armię bardziej mobilną.

Poruszone problemy, stanowiące podstawowe zagadnienia, którymi interesuje się niemiecka ekonomia i ekonomika wojskowa, wskazują na powszechność i praktyczność oraz znaczną ich styczność z zagadnieniami organizacji działań wojskowych, dowodzenia i zarządzania w WP. Konfrontacja przedstawionych rozwiązań daje możliwość odnajdywania sytuacji, którymi rządzą ogólnie ustalone prawidłowości i dostosowane są do ustalonych zasad oraz sytuacji w których ze względu na specyfikę sił zbrojnych prawidłowości te ulegają zmianom zmuszając do wypracowywania i wdrażania włas-

nych rozwiązań.

W przytoczonych fragmentach opuszczenia mniej ważnych części tekstu zaznaczone zostały wielokropkiem w nawiasach - /.../.

Przypisy pochodzące od autora tekstu oznaczane są cyframi arabskimi, a przypisy autora wypisów - gwiazdką "x". W załączonym fragmencie budżetu zachowano charakterystyczny układ i interpunkcję oryginału niemieckiego.

Sztab Główny Sił Zbrojnych
Oddział IV Organizacja^{x/}

Bonn, październik 1990
Opracował: ppłk / w służ-
bie/ Hartmann Znak 9862

BUNDESWEHRA DZISIAJ

x/ Führungsstab für Streitkräfte, Stabsabteilung IV Organisation

Referat swój podzieliłem na trzy części. W pierwszej przedstawię Państwu czynniki determinujące zadania i strukturę organizacyjną Bundeswehry. Następnie omówię zadania i skład sił zbrojnych oraz służby administracyjno-gospodarczej obowiązujące obecnie w zachodniej części Republiki Federalnej. W części trzeciej pokażę strukturę sił zbrojnych na obszarze przyłączonej części Niemiec, a więc w obszarze podległym Dowództwu Bundeswehry Wschód.

1. Główne uwarunkowania struktury organizacyjnej

Istnieją cztery czynniki wywierające niepodważalny wpływ na strukturę organizacyjną Bundeswehry.

Po pierwsze: zgodnie z wolą autorów naszej Konstytucji, Bundeswehra może być użyta wyłącznie do celów obronnych. Zgodnie z postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych, Republika Federalna Niemiec zrzekła się stosowania jakichkolwiek gróźb i przemocy militarnej przy realizacji swoich celów politycznych. Można zatem powiedzieć, że centralnym zadaniem Bundeswehry jest nie prowadzenie wojny, lecz zapobieganie wojnie. Przy tym jednak społeczeństwo nasze uważa siebie za demokrację, która winna zachować zdolność do obrony, stąd uznajemy również zagwarantowane w Karcie Narodów Zjednoczonych prawo do indywidualnej i zbiorowej obrony. Prawo to dotyczy zarówno ochrony przyjętego przez nas wolnego stylu życia, jak i zbrojnej obrony swego terytorium przed zagrożeniem z zewnątrz.

Po drugie: Bundeswehra spełnia swoje zadania nie sama, w izolacji lecz jako armia wchodząca w skład koalicji.

Nasz kraj ze względu na wysoką gęstość zaludnienia i koncentrację przemysłu jest bardzo wrażliwy na ewentualne uderzenia przeciwnika. Stąd też z przyczyn zarówno natury gospodarczej jak i politycznej Bundeswehra może spełniać swoje zadania tylko w ramach sojuszu zachodniego i we współdziałaniu z połączonymi siłami zbrojnymi.

Stacjonujące już pokojowo na ziemi Republiki Federalnej Niemiec siły zbrojne partnerów z koalicji są widocznym dowodem solidarności między sojusznikami i stanowią gwarancję, że atak na nasz kraj byłby równoznaczny z atakiem na każdy z krajów utrzymujących siły zbrojne w Republice Federalnej Niemiec.

Po trzecie: Bundeswehra opiera się na systemie powszechnego obowiązku służby wojskowej.

Oznacza to, że prawie połowę stanu osobowego czasu pokoju stanowią żołnierze z poboru, którzy obowiązani są do pełnienia służby wojskowej.

Krótki czas trwania zasadniczej służby wojskowej, wynoszący obecnie 12 miesięcy prowadzi do ciągłej wymiany stanu osobowego i przez to do "przepływu" wielkiej liczby młodych ludzi przez armię. Jest to całkowicie zgodne z naszym poglądem na temat integracji oraz z demokratycznym charakterem sił zbrojnych w naszym ustroju społecznym.

Po czwarte: Bundeswehra jest zdominowana przez prymat polityki

Jak już Państwo wiecie, odpowiedzialność za całość Bundeswehry a więc za siły zbrojne, administrację i gospodarkę spoczywa na Federalnym Ministrze Obrony. Już to jedno świadczy wyraźnie o prymacie polityki nad siłami zbrojnymi. Poza tym prymat polityki wyraża się w stanowieniu prawa budżetowego przez parlament, co ma w efekcie wpływ na liczebność i globalną strukturę organizacyjną sił zbrojnych /Art. 87a Konstytucji/.

Zgodnie z wolą twórców naszej Konstytucji w Bundeswehrze istnieje wyraźnie zarysowany podział między dwoma głównymi jej obszarami i służbą administracyjno-gospodarczą /Bundeswehrverwaltung/. Obecnie chciałbym przejść do /omówienia/ zadań i struktury sił zbrojnych.

2. Zadania i struktura sił zbrojnych i służby administracyjno-gospodarczej

Siły zbrojne mają za zadanie:

- w okresie pokojowym zabezpieczyć zdolność obronną przez utrzymywanie wysokiej gotowości bojowej i przez to przyczynić się do zachowania pokoju przez koalicję;
- służyć jako instrument politycznego przezwyciężenia kryzysu w przypadku jego zaistnienia;
- w czasie wojny zapewnić bezpieczeństwo i integralność terytorium Republiki Federalnej Niemiec lub je odtworzyć.

Siły zbrojne składają się z trzech klasycznych rodzajów: wojsk lądowych, sił powietrznych i morskich oraz instytucji centralnych służby zdrowia i centralnych instytucji /instancji/ Bundeswehry. Obydwa te centralne obszary organizacyjne spełniają zadania wykraczające poza ramy rodzajów sił zbrojnych. Do pierwszych należą przede wszystkim szpitale Bundeswehry, do drugich takie instytucje, jak Uniwersytety Bundeswehry, Akademia Dowodzenia czy Urząd Weryfikacji Zadań Bundeswehry.

Obydwa centralne militarne obszary Bundeswehry są obsadzone przez żołnierzy z wszystkich trzech rodzajów sił zbrojnych.

Największy rodzaj sił zbrojnych stanowią wojska lądowe. Składają się z polowych wojsk lądowych, formacji obrony terytorialnej i instytucji wojsk lądowych.

Polowe wojsk lądowe składają się z trzech korpusów, w składzie których znajduje się :

- 6 dywizji pancernych,
- 4 dywizje piechoty^{xx/},
- 1 dywizja powietrzno-desantowa,
- 1 dywizja piechoty górskiej.

Wojska obrony terytorialnej stanowią ogniwo pośrednie między obroną wojskową NATO i obroną cywilną. Głównym ich zadaniem jest zapewnienie swobody manewru operacyjnego siłom zbrojnym NATO. Wywiązanie się z tego zadania w bardzo dużej mierze zależy od sprawnego przebiegu mobilizacji. W przeciwieństwie do wojsk polowych, wojska obrony terytorialnej pozostają także w czasie wojny pod dowództwem narodowym.

Zarząd ds. Ogólnych Wojsk Lądowych^{x/} jest kompetentną instancją w zakresie takich centralnych zadań wojsk lądowych, jak działalność kadrowa, organizacja i wyszkolenie. Podlegają mu m.in. szkoły wojsk lądowych.

Jednostki bojowe lotnictwa, zgrupowane w czterech dywizjach lotniczych podlegają dowództwu floty /armii/ powietrznej.

Wszystkie jednostki bojowe lotnictwa wprowadzane są do działań bojowych łącznie z siłami powietrznymi partnerów z koalicji przez rozkazodawcę, którym jest NATO.

x/ Heeresamt
xx/ Infanteriedivisionen

Zarząd Sił Powietrznych ds. Ogólnych^{x/} jest - podobnie jak Zarząd Wojsk Lądowych - organem kompetentnym w sprawach dotyczących realizacji centralnych zadań Luftwaffe.

Siły powietrzne posiadają na wyposażeniu ponad 650 samolotów bojowych.

Marynarka jest najmniejszym z rodzajów sił zbrojnych. Jej właściwym obszarem działań jest północne skrzydło obrony.

Dla wykonania postawionych zadań, marynarka dysponuje nowoczesnymi zdolnymi do szybkiego użycia siłami. Są one podległe dowództwu narodowemu w ramach dowództwa floty. Dowództwu temu podlegają:

- dywizja lotnictwa morskiego ze 110 samolotami Tornado,
- flotylla niszczycieli licząca 14 jednostek,
- flotylla okrętów podwodnych licząca 24 jednostki,
- flotylla trałowców z 50 trałowcami,
- grupa amfibijna.

Sprawami logistyki zajmuje się Dowództwo Zabezpieczenia Tyłowego Marynarki^{xx/} wraz z Dowództwami Odcinków Morze Północne i Bałtyk.

Zarząd Marynarki ds. Ogólnych, podobnie jak zarządy wojsk lądowych i powietrznych jest kompetentną instancją w sprawach wyszkolenia, zbrojeń i kadrowych.

W uzupełnieniu przedstawionego wizerunku sił zbrojnych należałoby dodać jeszcze kilka uwag dotyczących drugiego filaru /Säule/ Bundeswehry, jaki stanowi służba administracyjno-gospodarcza. Służba ta ma za zadanie zaspokojenie potrzeb kadrowych i materialnych sił zbrojnych.

Najważniejszymi obszarami działalności tej służby są:

- zaopatrzenie wojsk w uzbrojenie i sprzęt techniczny,
- terytorialna administracja wojskowa,
- duszpasterstwo wojskowe,
- sądownictwo.

x/ Luftwaffeamt

xx/ Marineunterstützungskommando

Struktura terytorialnej administracji wojskowej pokrywa się w znacznym stopniu ze strukturą związkową /federacyjną/ i regionalną administracji Republiki Federalnej Niemiec. Gęsta sieć organów administracyjno-gospodarczych pozwala na utrzymywanie efektywnej współpracy z jednostkami wojskowymi naszych sił zbrojnych na wszystkich szczeblach.

W służbie administracyjno-gospodarczej ogółem zatrudnionych jest 183 000 pracowników cywilnych. Z tego 80 000 pracuje bezpośrednio w organach administracyjno-gospodarczych jednostek wojskowych.

3. Struktura organizacyjna sił zbrojnych na obszarze przyłączonej części Niemiec

Na zakończenie chciałbym omówić strukturę sił zbrojnych w przyłączonej części Niemiec. Świadomie zostawiłem ten temat na koniec mojego wystąpienia, ponieważ chodzi tu jedynie o strukturę przejściową, która nie tylko ze względu na przewidziane w Konstytucji rozdzielenie administracji i sił zbrojnych, lecz także ze względu na strukturę dowodzenia, dopiero będzie włączona do organizacji Bundeswehry.

Od dnia przyłączenia się^x/byłej NRD powołane jest Dowództwo Bundeswehry Wschód^{xx}/jako centralne dowództwo wojskowe.

Dowództwo to jest ustanowioną na pewien okres czasu, wykraczającą poza rodzaje sił zbrojnych i o mieszanym składzie personalnym wyższą instancją dowódczą sił zbrojnych. Podlega bezpośrednio Federalnemu Ministrowi Obrony; z punktu widzenia hierarchicznego podporządkowania jego najbliższym przełożonym jest Zastępca Generalnego Inspektora Bundeswehry. Obsada etatowa wynosi ogółem 700 pracowników /wojskowych i cywilnych/.

Wszystkie jednostki sił lądowych, powietrznych i morskich stacjonujące w przyłączonej części Niemiec, od chwili przyjęcia dowództwa nad nimi aż do przejścia na nową strukturę organizacyjną są kierowa-

^x/Beitritt, słowo to oznacza także "wstąpienie", "przystąpienie", "akces".

^{xx}/Bundeswehrkommando Ost.

ne przez Dowództwo Bundeswehry Wschód. Głównymi zadaniami tego dowództwa są:

- dowodzenie i kierowanie przejściem na zdecentralizowaną organizację dowodzenia wojsk lądowych, sił powietrznych i morskich, instytucji centralnych i instancji służby zdrowia oraz włączenie jednostek i instytucji byłej NAL do właściwych okręgów wojskowych i służby administracyjno-gospodarczej Bundeswehry;

- rozwiązanie nie odpowiadających potrzebom jednostek i instytucji;

- kierowanie przebiegiem dalszego użytkowania lub przekazywania uzbrojenia i materiałów wojskowych;

- zabezpieczenie wyprowadzenia wojsk radzieckich z Niemiec.

Od 3.10.1990r. dla całego obszaru podległego Dowództwu Bundeswehry Wschód obowiązuje następujący status organizacyjny:

Siły powietrzne i morskie przejęły w pierwszym rzędzie - poprzez grupy dowodzenia^{x/} - dotychczasowe dowództwa wojsk lotniczych i marynarki wojennej NRD z jednoczesnym utworzeniem sztabów formowania^{xx/}, co ma umożliwić w późniejszym terminie przejście na struktury dowodzenia swoich rodzajów sił zbrojnych.

W przypadku wojsk lądowych obydwie dotychczasowe okręgi wojskowe NRD podporządkowane są na razie Dowództwu Bundeswehry Wschód. Sztab formowania przyszłego Dowództwa Wojsk Lądowych Wschód, do czasu ostatecznego przejścia na struktury organizacyjne Bundeswehry nie jest włączony w system dowodzenia siłami zbrojnymi.

Dowództwu Bundeswehry Wschód oprócz podległych instancji dowódczych, podporządkowanych zostało bezpośrednio 17 dalszych instancji oraz 11 pododdziałów /batalionów/ sanitarnych szczebla centralnego.

Do tego należy dodać sztab łączności z wojskami radzieckimi w Niemczech, dowodzony przez generała "dwugwiazdkowego"^{xxx/} /Zweister-negeneral/.

x/ Kommandeurgruppe - grupa dowódcy; dowódca z jednym lub więcej oficerami, wyposażony w środki łączności, kierujący walką.

xx/ Aufstellungsstäbe

xxx/ Pot. określenie stopnia generała -majora w Bundeswehrze.

Sztab ten przejmuje wszystkie zadania związane z łącznością i zabezpieczeniem wyprowadzania wojsk radzieckich.

Od jakiegoś, na razie jeszcze trudnego do sprecyzowania momentu w roku 1991, istniejąca struktura organizacyjna powinna zostać przekształcona w strukturę zdecentralizowaną. Wtedy centralne instytucje wojskowe zostaną podporządkowane Zastępcy Generalnego Inspektora a formacje rodzajów sił zbrojnych - inspektorom.

Oprócz 430 000 żołnierzy wchodzących czasowo w skład Bundeswehry jej stan ilościowy po przyłączeniu byłej NRD zwiększył się o dalszych 105 000 żołnierzy. Jak wiadomo, Republika Federalna Niemiec zobowiązała się do końca 1994r. zmniejszyć liczebność swoich sił zbrojnych do 370.000 żołnierzy.

Sztab Główny Sił Zbrojnych
Oddział VI Planowanie
Referat 2 System Informowania
Kierownictwa dla Potrzeb
Planowania x/

Bonn, 18 stycznia 1991r.
Opracował: dyr federalny
Morrich
Znak 9702

Raport z niemiecko-polskich rozmów sztabowych
przeprowadzonych w dniu 22 stycznia 1991 r.

x/ Führungsstab für Streitkräfte, Stabsabteilung VI
Referat 2 Management Informationssystem für die Planung /MIS/

Tematami, jakie chciałbym poruszyć są, z grubsza biorąc, "planowanie", "budżet" i "zbrojenia" Bundeswehry.

Zacznę od planowania, gdyż ono właśnie stanowi punkt wyjścia przy określaniu faktycznych potrzeb jednostek objętych budżetem.

1. Planowanie w Bundeswehrze

Celem planowania w Bundeswehrze jest takie ułożenie planu jej rozwoju, by przy pomocy będących do dyspozycji zasobów ludzkich, infrastruktury, techniki wojskowej czy wreszcie środków finansowych, można było osiągnąć w okresie planistycznym w miarę wysoką, odpowiadającą potrzebom polityki zdolność obronną. Zdolność tą należy osiągnąć i utrzymywać w warunkach dającego się przewidzieć ryzyka przy zachowaniu wymogów ciągłości i elastyczności planowania.

W Bundeswehrze planowanie realizowane jest w czterech fazach. Są nimi:

- wytknięcie celów planowania;
- planowanie;
- realizacja planu;
- kontrola wykonania planu.

W fazie wyznaczania celów jako punkt wyjścia przyjmuje się wojskowo-strategiczną pozycję Bundeswehry w NATO i jej konstytucyjne zadania. Określanie celów wojskowo-strategicznych polega na zdefiniowaniu ramowych warunków i wytknięciu celu dla koncepcji Bundeswehry włącznie z uzupełniającymi koncepcjami rodzajów sił zbrojnych oraz koncepcjami realizacji zadań ogólnych /wykraczających poza ramy rodzajów sił zbrojnych - przyp. tłum./ . W trakcie wytyczania celów dokonuje się w oparciu o ocenę długoterminowego rozwoju sytuacji uporządkowania i oceny / oszacowania/ zadań stojących przed Bundeswehrą, jak również ustala się stopień pilności przedsięwzięć usprawniających realizację tych celów. Nieścisłości powstające w fazie opracowania /dokumentów/ są korygowane tylko w przypadku zmiany długookresowej sytuacji. Chodzi tu w szczególności o dokumenty określające cele wojskowo-strategiczne, koncepcję Bundeswehry, koncepcję realizacji zadań ogólnych, wykraczających poza ramy rodzajów sił zbrojnych i koncepcje rodzajów sił zbrojnych.

W trakcie rocznego planowania budżetowego w Bundeswehrze, ustala się rodzaje przedsięwzięć, jakie należy przeprowadzić w celu osiągnięcia zamierzonych celów. Dla zapewnienia realności planowania, ustala się zawczasu w formie wytycznych do planowania: priorytety, ramowe warunki i uregulowania proceduralne, a w szczególności koszty planowane w odniesieniu do następujących kategorii planistycznych:

- prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe;
- inwestycje materialne;
- utrzymanie zapasów materiałowych i infrastruktury.

Koszty planowane dzieli się dalej w taki sposób, by z jednej strony odpowiadały one potrzebom Bundeswehry, z drugiej zaś żeby można je było przetransponować na środki budżetowe.

Podstawą ustalania kosztów planowanych jest planowanie budżetowe i finansowe rządu federalnego i ustalone w jego wyniku zadania w zakresie finansowania w ogólnym układzie budżetu obrony. Tu po raz pierwszy widoczna się staje wzajemna zależność planowania wojskowego i publicznego planowania finansowego. Zadania w zakresie obronności muszą być dostosowane do ogólnych celów publicznych oraz powinny być przedmiotem stałej kontroli uwzględniającej m.in. skłonność społeczeństwa do ponoszenia wyrzeczeń związanych z ich realizacją. Należy zaznaczyć, że każdorazowo dla całego okresu objętego planowaniem budżetowym i finansowym przyjmuje się jako podstawę jednolity poziom cen. Również plan Bundeswehry opracowywany jest z uwzględnieniem jednolitego poziomu cen w całym okresie planistycznym.

Plan Bundeswehry obejmuje okres 15 lat, przy czym rok planistyczny 1 i 2 odpowiadają bieżącemu i następującemu po nim rokowi kalendarzowemu. Można powiedzieć, że właściwym /typowym/ rokiem planistycznym jest 3 rok planu, gdyż planowanie objęte latami od 3 do 6 stanowi podstawę do sformułowania roszczeń wobec budżetu ze strony Federalnego Ministra Obrony, a także służy potrzebom planowania średniookresowego.

Reasumując, plan Bundeswehry można uznać za uzasadnione żądanie pod adresem kierownictwa politycznego podjęcia decyzji o przekazaniu zasobów dla potrzeb sił zbrojnych - w szczególności środków finansowych.

Zatwierdzony plan Bundeswehry stanowi m.in. podstawę do: ...

- zajęcia stanowiska wobec celów sił zbrojnych NATO oraz propozycji zgłaszanych przez instancje dowódcze Zjednoczonych Sił Zbrojnych NATO, i

- udzielenia odpowiedzi na pytania zawarte w tzw. rocznym katalogu pytań NATO.

W tym miejscu widoczna się staje zależność, jaka występuje między planowaniem na poziomie narodowym oraz na szczeblu NATO.

Przy transponowaniu planowania na procesy realizacji sprawdza się, czy ustalenia dokumentów planistycznych, w szczególności planu Bundeswehry są przestrzegane. W przypadku wystąpienia odchyleń określa się ich rozmiary, przyczyny i skutki w celu dokonania we właściwym czasie korekt w przebiegu planowania. Konieczność kontroli planowania jest powszechnie dostrzegana na wszystkich szczeblach organizacji.

Do jakiego stopnia elastyczne winno być planowanie, widać najwyraźniej w obecnej sytuacji na przykładzie zmian w sposobie jego prowadzenia we wszystkich prawie dziedzinach działalności. W Bundeswehrze przerwany został opisany wyżej proces planowania. Obecnie konceptualne założenia formułowane są nie w oparciu o dokumenty planistyczne, lecz na podstawie wytycznych do planowania obowiązujących w przeciągu jednego roku. Wytyczne te uchylają jednocześnie obowiązek prowadzenia dotychczas obowiązujących dokumentów planistycznych. Tym niemniej tak szybko, jak tylko to będzie możliwe, przywrócony zostanie obowiązek prowadzenia zasadniczych dokumentów planistycznych, co umożliwi powrót do poprzedniego systemu.

2. Planowanie budżetowe i finansowe

Obecnie przedstawię, w jaki sposób końcowy wynik planowania Bundeswehry przetworzony zostaje w planowanie budżetowe i finansowe. Dla lepszego zrozumienia tego procesu należy zaznaczyć, że przy każdej instancji sprawującej kontrolę nad realizacją przychodów lub wydatków afiliowany jest pełnomocnik do spraw budżetu /Beauftragte für Haushalt/. Pełnomocnik ów jest odpowiedzialny za ustalenie założeń do projektu budżetu i średniookresowego planowania finansowego. Wykonuje on plan budżetu i współuczestniczy

w realizacji przedsięwzięć mających istotniejsze znaczenie finansowe. Ma on do dyspozycji odrębny wydział przy Federalnym Ministerstwie Obrony oraz administratorów /zarządców/ w poszczególnych sferach działalności pozostałych ministerstw.

Ustanowieniem budżetu państwa będącego sumą odrębnych planów wszystkich resortów, kieruje Federalny Minister Finansów. Proces ten rozpoczyna się na początku każdego roku. Pełnomocnik ministra obrony ds. budżetu żąda na tym etapie od administratorów /zarządców/ odpowiednich wkładów do budżetu wojskowego. Podstawą wysuwanych przez niego roszczeń jest plan Bundeswehry. Ponieważ stan cen w okresie układania tego planu jest przesunięty o jeden rok wstecz w stosunku do stanu cen, jaki miał miejsce w okresie planowania budżetowego i finansowego, zachodzi konieczność ich wzajemnego dopasowania. Dokonywane jest ono dla sfery badań i rozwoju oraz zaopatrzenia w ramach tak zwanych programów rocznych. Programy te służą uzasadnieniu roszczeń wobec budżetu, ale także są podstawą do bardziej szczegółowego zaprojektowania zamierzeń ujętych w planie Bundeswehry.

Po zbadaniu budżetu przez pełnomocnika pod kątem niezbędności, jakości, gospodarności i oszczędności oraz dokonaniu w razie potrzeby korekty wkładów wniesionych przez administratorów, odnośny projekt zostaje przesłany Federalnemu Ministrowi Finansów w formie meldunku o wykonaniu planu budżetu /Haushaltsanmeldung/. Ten rozpatruje ponownie i koryguje z uwzględnieniem kryteriów finansowo-politycznych - w miarę możliwości w porozumieniu z zainteresowanymi resortami - wielkości dokonanych wkładów, a następnie sporządza projekt prawa budżetowego, do którego dołączony jest jako załącznik projekt budżetu federalnego.

Po podjęciu decyzji przez rząd, projekt prawa budżetowego i budżetu zostaje przedłożony parlamentowi do oceny i akceptacji. Natomiast plan finansowy na lata następne, który jako ważna pomoc przy podejmowaniu decyzji, ma dla rządu i parlamentu charakter programowy, jest przedstawiony parlamentowi w jego ostatecznej postaci nie w celu jego akceptacji, lecz jedynie do wiadomości.

Budżet wojskowy po pierwszym czytaniu budżetu federalnego w parlamencie zostaje przesłany do Komisji Bundestagu ds. Obrony i tam jest dalej rozpatrywany. Niezbędne informacje dotyczące

poszczególnych rozwiązań projektu budżetu w aspekcie ich celowości rzeczowej i gospodarności, kierowane są do odpowiednich komisji Federalnego Ministerstwa Obrony. Z reguły postulowane są następne różnego rodzaju zmiany w proponowanym przez rząd sposobie rozdysponowania środków na obronę.

Po przedstawieniu budżetu w Bundestagu w dwóch następnych czytaniach i jego aprobacie przez Radę Związkową /Bundesrat/ procedura legislacyjna zostaje zakończona. Wraz z ogłoszeniem w pełnym brzemieniu w Federalnym Dzienniku Ustaw, budżet federalny, a tym samym budżet wojskowy wchodzi w życie. Tym samym zostają oddane do dyspozycji resortu obrony środki realizacji zamierzeń roku budżetowego. W miarę potrzeb, gdy wymagają tego zobowiązania wynikające z zawartych umów mogą być przyznane na mocy uchwały parlamentu dodatkowe środki w ramach tzw. zobowiązań powierniczych /Verpflichtungsermächtigungen/.

W tym miejscu widocznym się staje, że proces planowania wojskowego z jednej strony, a planowania finansowego i budżetowego z drugiej niejako wspomagają się, gdyż - jak już powiedziano - wraz z opracowaniem planu finansowego stworzona zostaje podstawowa do określenia ex ante kosztów planowanych, znajomość których jest niezbędna do skonstruowania nowego planu Bundeswehry.

Wraz z opublikowaniem prawa budżetowego udostępniony zostaje dla wszystkich zainteresowanych układ 600 podziałek przedmiotowych. Oznacza to publiczne przedstawienie wszystkich zadań obronnych z bardzo wysokim stopniem uszczegółowienia. Przez to możliwe jest odpowiednio wczesne określenie i sprawna realizacja przedsięwzięć istotnych z punktu widzenia ponoszonych wydatków. Przedsięwzięcia te mogą być realizowane dopiero wtedy, kiedy zostaną przyznane na ten cel niezbędne środki w budżecie.

Większe wydatki na zakup uzbrojenia muszą być oddzielnie podawane do wiadomości obydwu komisji a dopiero potem mogą być zawierane umowy z przemysłem. Oprócz tego sprawozdawcom komisji budżetowej muszą być przedkładane wszystkie umowy gospodarcze o stworzeniu i wdrożeniu do produkcji nowych wyrobów lub metod, umowy o dostawach oraz umowy rządowe dotyczące kooperacji, o ile wynikające z nich zobowiązania przekraczają sumę 50 mln DM.

Z tą praktyką wiąże się daleko idąca kontrola parlamentarna w odniesieniu do planowania wojskowego.

W niektórych przypadkach kontrola ta na wniosek komisji jest rozszerzona dodatkowo o problematykę wdrażania produkcji lub zakupu nowych systemów uzbrojenia.

Wreszcie nadzór nad realizacją zakupów sprawowany jest przez Komisję Kontroli Rachunkowej Bundestagu. Podstawę do podjęcia działań o charakterze rewizyjnym stanowią w tym wypadku wyniki kontroli prowadzonej przez Federalną Izbę Obrachunkową.

3. Zakupy uzbrojenia i sprzętu oraz współpraca z przemysłem zbrojeniowym

Przemysł zbrojeniowy Republiki Federalnej Niemiec jest zorganizowany w sposób prywatno-kapitalistyczny. Nie posiadamy państwowego przemysłu zbrojeniowego. Właściwie nie można w ogóle mówić o przemyśle zbrojeniowym. W większości przedsiębiorstw posiadających potencjał wytwórczy o charakterze wojskowo-technicznym, występuje on obok potencjału służącego do produkcji dóbr cywilnych. Dobra wojskowe stanowią przy tym raczej niewielką część wolumenu produkcji. Również badania w zakresie rozwoju sprzętu wojskowego są w RFN organizowane w sposób właściwy gospodarce prywatnej. Wyjątek stanowi kilka państwowych instytutów badawczych, których działalność oparta jest zresztą także na zasadach komercyjnych.

Podstawą współpracy z przemysłem, a tym samym rozdziału zamówień Bundeswehry jest odpowiadająca naszemu ustrojowi gospodarczemu opartemu na gospodarce rynkowej, zasada konkurencji. Jej stosowanie oznacza, że gospodarność, produkcyjność i wiarygodność stanowią czynniki decydujące. Pewną rolę odgrywają także konkurenci zagraniczni. Bundeswehra jako zleceńodawca troszczy się o to, by wszyscy potencjalni oferenci otrzymywali uczciwą szansę udziału. Celowi temu służy również szereg ustaw, zarządzeń i przepisów.

Oczywiście nie wszystkie zamierzenia /w szczególności dotyczy to dużych zamówień/ mogą być zrealizowane przy zachowaniu w pełni wymogów konkurencyjności. Niekiedy w grę wchodzi tylko jeden pro-

ducent występujący np. jako generalny wykonawca. W tych przypadkach poprzez dokonywanie odpowiednich uzgodnień dotyczących cen, uwzględniających możliwość kontroli kalkulacji i rozliczeń, możliwe jest prowadzenie skutecznych działań przeciwdziałających nieuzasadnionemu wzrostowi cen.

Gospodarka rynkowa oznacza także, że zmiany w wielkości popytu muszą prowadzić do działań przystosowawczych w przedsiębiorstwach. Tak więc zmniejszenie zamówień wojskowych prowadzi do przejścia na produkcję cywilną /konwersję/, ale również do zwolnień pracowników. Odpowiedzialność za zmiany strukturalne spoczywa na przedsiębiorstwach .

W warunkach utrzymywania się na niskim poziomie budżetów wojskowych coraz większego znaczenia nabiera kooperacja rozwijana na płaszczyźnie międzynarodowej. Tylko wówczas, gdy partnerzy w ramach koalicji realizują wspólnie dużą ilość przedsięwzięć, ma to pozytywny wpływ na wysokość kosztu jednostkowego. Warunkiem zachowania zdolności do kooperacji przez przemysł niemiecki jest położenie głównego nacisku na badanie i technologie.

Współpraca w dziedzinie zbrojeń jest ograniczona jednak do ram sojuszu. Eksport uzbrojenia do krajów trzecich podlega restrykcyjnym ograniczeniom i tendencja ta będzie się w przyszłości pogłębiać.

Instytut Badawczy Ekonomii
Wojskowej i Konwersji Stosowanej

Berlin, 22 czerwca 1991r.

Opracował: prof.dr hab.
Hans EINHORN

SPOŁECZNO-EKONOMICZNE SKUTKI STACJONOWANIA WOJSK
OBCYCH NA TERYTORIUM NIEMIEC^{x/}.

x/ Referat wygłoszony na seminarium z ekonomii wojskowej w
Berlinie w dniu 22.06.1991r.

Panie i panowie, proces odprężenia międzynarodowego, a przede wszystkim przełom demokratyczny, jaki współcześnie dokonał się w Europie, postawiły przed ekonomią wojskową szereg nowych pytań.

Jedno z tych pytań dotyczy ekonomicznych skutków wycofania wojsk obcych. Problem można potraktować także szerzej. Można pytać o skutki, jakie dla współczesnej polityki obronnej pociągnięciem za sobą redukcja sił zbrojnych w ogóle oraz ich nowa dyslokacja. Owa przebudowa, wycofanie i redukcja wojsk dokonują się w zakresie dotąd niespotykanym, który określony jest niekiedy mianem "drugiej wędrówki ludów". Dotyczy to zarówno Niemiec jak i Polski.

W dalszej części przedstawię niektóre problemy związane ze stacjonowaniem i wyprowadzeniem wojsk obcych z terytorium Niemiec. Wystąpienie swoje podzieliłem na trzy części, w których kolejno omówię:

1. Sytuację w Republice Federalnej Niemiec.
2. Metody rozpatrywania ekonomicznych skutków stacjonowania wojsk obcych oraz ich wycofania z terytorium Niemiec, a także skutków rozwiązywania własnych garnizonów.
3. Kilka konkretnych problemów związanych z wyprowadzeniem wojsk radzieckich z RFN.

Sytuacja w Republice Federalnej Niemiec.

W związku ze zjednoczeniem Niemiec, w myśl Układu "2+4", przywrócona została pełna suwerenność tego kraju. W ramach układu przyjęto również ustalenia dotyczące wyprowadzenia wojsk radzieckich z RFN, wycofania z Berlina sojusznicznych sił zbrojnych i redukcji Bundeswehry.

Stosownie do treści zawartych porozumień, do końca 1994r. zostanie wyprowadzonych z Niemiec:

337 800 radzieckich żołnierzy wraz z
163 700 członkami ich rodzin i
44 700 pracownikami cywilnymi.

Do tego dochodzi wspomniane już wycofanie wojsk sojusznicznych z Berlina oraz redukcja sił NATO na terytorium Niemiec. W najbliższym okresie liczebność wojsk amerykańskich ma być zmniejszona o 60 000, a Brytyjskiej Armii Renu o 25 000 żołnierzy. Również kontyngenty wojsk francuskich, holenderskich, belgijskich i kanadyjskich zostaną odpowiednio zmniejszone.

Ograniczeniu liczebności wojsk towarzyszyć będzie dość znaczna redukcja Bundeswehry - do górnej granicy określonej w prozumiennych "2+4". Należy dodać, że Republika Federalna Niemiec z dwoma cudzoziemskimi żołnierzami na każdym kilometrze kwadratowym swego terytorium, zajmuje obecnie pierwsze miejsce w Europie jeśli chodzi o koncentrację wojsk.

Metody rozpatrywania ekonomicznych skutków stacjonowania wojsk obcych lub likwidacji własnych garnizonów

Przesłanką do rozpatrzenia ekonomicznych skutków wycofania wojsk jest ocena ich wpływu jako czynnika gospodarczego w miejscu postoju /dyslokacji/.

Na oddziaływanie to składają się:

1. Posiadanie i użytkowanie nieruchomości.

Efektom dużej koncentracji wojsk w poszczególnych Landach są różnego rodzaju negatywne skutki dla rozwoju gospodarczego. Skutki te są tym większe, im bardziej rozwinięte pod względem gospodarczym są obszary, na których te wojska stacjonują lub im bardziej obszary te - w warunkach niedorozwoju gospodarczego są niedostępne dla ruchu turystycznego i napływu kapitału. Typowym przykładem w pierwszym przypadku jest Badenia - Wirtembergia. Wojska amerykańskie zajmują w tym kraju znaczną część nieruchomości w miastach lub ich okolicy. W Mannheim np. posiadają one nieruchomości zajmujące 10% całego obszaru zabudowanego; w Karlsruhe zajmują obszar 482 ha i w Stutgarcie 352 ha.

2. Wpływ działalności wojska na gospodarkę w okolicach garnizonów i poligonów

Ćwiczenia wojskowe, ruchy wojsk itp. działania, poprzez duże natężenie hałasu, powstawanie szkód, zakłócenia w normalnej komu-

nikacji, wywierają negatywny wpływ na gospodarkę regionu i normalny tok życia ludności.

3. Stacjonowanie wojsk może wywrzeć znaczny wpływ na rynek pracy.

Oddziaływanie to może mieć charakter bezpośredni lub pośredni. Do bezpośrednich efektów stacjonowania wojsk zalicza się zatrudnianie miejscowej ludności w charakterze pracowników cywilnych wojska. W samej tylko Badenii - Wirtembergii siły zbrojne USA i Kanady zatrudniają ok. 19000 pracowników. Jest to dwukrotnie więcej, niż zatrudniają wojska własne.

Pośrednie oddziaływanie na rynek pracy następuje poprzez wpływ zamówień wojskowych na miejscowy przemysł, rzemiosło i sferę usług oraz przez wykorzystanie przedsiębiorstw publicznych. Np. w 1987r. Bundeswehra wydała w samym tylko I Okręgu Wojskowym, głównie w Szlezwiku-Holsztynie, 780 mln DM /bez sektora zbrojeniowego/.

W miasteczku Baumholder w Nadrenii - Palatynacie, liczącym 4100 mieszkańców, 2500 stanowisk pracy zależy od obecności obcych wojsk i Bundeswehry.

4. Ponieważ garnizony stanowią jednocześnie miejsce zamieszkania, powstają różnego rodzaju skutki ekonomiczne wiążące się z zaopatrzeniem żołnierzy i ich rodzin.

Obok strumienia pieniędzy napływającego w wyniku realizacji bezpośrednich zamówień wojskowych, znaczne sumy przekazywane są do przemysłu, handlu i usług za pośrednictwem budżetów rodzinnych. Również potrzeby żołnierzy i ich rodzin w zakresie budownictwa mieszkaniowego stanowią ważny czynnik gospodarczy. Od 1956 do 1987r. w samym tylko Szlezwiku-Holsztynie i jedynie z przeznaczeniem dla Bundeswehry wydano 893 mln DM na wynajęcie 18492 mieszkań i 5030 domów jednorodzinnych.

5. Siły Zbrojne wpływają na rodzaj i zakres rozbudowy urządzeń logistycznych w rejonach stacjonowania.

Oddziaływanie to może mieć charakter pozytywny bądź negatywny. W latach 1957-1987 na przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury cywilnej o znaczeniu obronnym wydano we wspomnianym I Okręgu Wojskowym łącznie 216,4 mln DM. Suma ta dopłacona została jako sub-

wencja do nakładów, jakie ponosiły władze krajowe Szlezwiku-Holsztynu i poszczególne gminy.

Ten krótki i bynajmniej nie kompletny przegląd wskazuje na ścisłe związki, jakie zachodzą między stacjonującymi wojskami i rejonami ich dyslokacji, a także pozwala wyodrębnić problemy, związane z likwidowaniem własnych garnizonów.

Wymienione dotychczas czynniki oddziałują na siły zbrojne w różny sposób. Istotny wpływ ma tutaj struktura organizacyjna i charakter danej armii.

Armie zawodowe wraz z ich wysokimi poborami oddziałują w wysokim stopniu stymulująco na przemysł i usługi w miejscu stacjonowania.

Stosunki między armią zawodową i regionem, w którym ta armia stacjonuje, zależą w znacznej mierze od struktury gospodarki w tym regionie.

Obowiązuje tutaj zasada: im mniejsza koncentracja przemysłu i natężenie ruchu turystycznego, tym większe znaczenie gospodarcze garnizonu.

Badenia-Wirtembergia i Nadrenia-Palatynat posiadają struktury gospodarcze, filarami których są przemysł, rzemiosło, turystyka oraz wysoko rozwiniętą, wyspecjalizowane rolnictwo. Siły zbrojne wywierają niekorzystny wpływ na te struktury głównie poprzez zajmowanie nieruchomości i gruntów. Tym niemniej już zawczasu prognozuje się na poziomie Landów i gmin różne negatywne skutki ekonomiczne, które mogą wyniknąć z wyprowadzenia wojsk i stosuje się odpowiednie środki zaradcze.

W Landzie Brandenburg istnieją powiaty, jak np. Jüterborg o szczególnie dużej koncentracji wojsk radzieckich /wojska lądowe, siły powietrzne, poligony, jednostki specjalne, wyspecjalizowane

przedsiębiorstwa/. Ponieważ nie jest to region wysoce uprzemysłowiony, ani też nie istnieje tutaj wyspecjalizowane rolnictwo, jednostki stacjonujące w garnizonie są głównymi czynnikami gospodarczymi /pomimo ogólnie ograniczonego oddziaływania gospodarczego wojsk radzieckich/. Niektóre problemy wiążące się z wyprowadzeniem wojsk radzieckich z Republiki Federalnej Niemiec.

Stacjonujące w RFN wojska radzieckie nigdy nie utrzymywały ściślejszych związków gospodarczych z rejonami ich dyslokacji.

W dziedzinie zaopatrzenia i logistyki wojska te charakteryzują się:

a/ wysokim poziomem samowystarczalności. Posiadają np. własne jednostki budowlane, piekarnie, gospodarkę pomocniczą w pułkach /hodowla świń itp./. Do tego dochodzi własne zabezpieczenie medyczne i kulturalne oraz rozbudowana sieć placówek handlowych i punktów usługowych. Udział regionu ogranicza się niejednokrotnie tylko do dostarczenia surowców i półfabrykatów, jak owoce, warzywa, ziemniaki czy przedmioty codziennego użytku.

b/ inną cechą tych wojsk jest wysoki stopień zaspokojenia własnych potrzeb drogą przywozu z kraju macierzystego, np. sprzętu wojskowego czy przedmiotów zaopatrzenia. Stosownie do tego wzrasta też zakres przewozów przez koleje niemieckie.

Zdaniem władz finansowych Landu Brandenburg, nie można też lekceważyć problemu nielegalnego handlu mieniem wojskowym, w znacznej mierze pochodzącym z zaboru.

Ponieważ nie istnieją istotne powiązania gospodarcze wojsk radzieckich z obszarami, na których te wojska stacjonują, na pierwszy rzut oka ich wycofanie zdaje się nie przedstawiać większych problemów dla Landów i gmin, zwłaszcza, że koszty z tym związane są w całości **pokrywane** przez rząd federalny. Jest to jednak oczywistość pozorna. Pomijając to, że wyjaśnienia wymaga wiele kwestii związanych ze sposobami postępowania w różnych konkretnych przypadkach, należy zwrócić uwagę na kilka problemów zasadniczych.

1. Przejęcie nieruchomości

Landy i gminy w Niemczech powszechnie wyrażają zainteresowanie możliwością przejęcia nieruchomości po wojsku. Jednakże ustalona w wyniku zawartych porozumień procedura utrudnia podejmowanie decyzji co do

dalszego, cywilnego ich wykorzystania.

I tak np. musi być najpierw podjęta decyzja, czy nieruchomości po ich przejęciu będą nadal służyć potrzebom sił zbrojnych lub innych instytucji państwowych szczebla centralnego, czy też zostaną przekazane w użytkowanie ~~gminom~~ gminom. Niekorzystnym zjawiskiem jest także wysokie, aczkolwiek nie do końca jeszcze rozpoznane zanieczyszczenie gruntów i wód substancjami szkodliwymi. Przyjęte metody przekazywania użytków i nieruchomości nie dają zbyt wiele czasu na analizę rzeczywistego stanu zanieczyszczenia. Utrudnia to w znacznej mierze właściwe zaplanowanie użytkowania odzyskanych nieruchomości.

2. Wojska radzieckie dysponują nieruchomościami o łącznej wartości ok. 10,5 mld DM. W 777 garnizonach znajduje się 39 290 budynków i budowli, z czego - według danych radzieckich - 21 000 zbudowanych ze środków własnych. Składa się na to 1 280 domów mieszkalnych z 17 980 mieszkańcami, 170 internatów i hoteli, 694 budynków koszarowych, 163 klubów i Domów Oficera, 95 szpitali wojskowych i innych obiektów służby zdrowia.

Aktualnie rząd federalny, zgodnie z porozumieniem zawartym z ZSRR, oblicza wartość tych obiektów. Także tutaj zachodzi konieczność określenia sposobu ich dalszego wykorzystania. Do tego konieczne jest - obok postanowień dotyczących napraw lub wyburzeń, powzięcie decyzji co do sposobów przekazania powyższych obiektów gminom.

Strona radziecka chce poprzez użycie własnych środków ponosić koszty usunięcia śmieci i likwidacji szkód związanych z zanieczyszczeniem środowiska. Jeżeli środki te okażą się niewystarczające, gminy będą musiały przeznaczyć na ten cel część własnych zasobów. W starych Landach grunty mogą być sprzedawane według ich rzeczywistej wartości rynkowej plus narzut 15 %. Sprzeciwiają się temu premierzy niektórych rządów krajowych. W nowych Landach na ogół brakuje środków finansowych na ten cel.

3. Wyprowadzenie wojsk radzieckich musi być zabezpieczone pod względem transportowym. Pomijając skomplikowane kwestie rozliczeń międzynarodowych i trudności, jakie mogą powstać w ZSRR w przypadku transportu morskiego i przez republiki nadbałtyckie, samo przygotowanie transportów stanowi poważny problem. Generał armii A. Kozłow

ocenił koszty transportu na 1,5 mld DM. Obok stanów osobowych należy wyprowadzić z Niemiec 5 000 czołgów, 7 200 transporterów opancerzonych, 4 300 dział, 730 samolotów i 830 śmigłowców bojowych. Do tego dochodzi około 1100-1200 t. amunicji dziennie, którą trzeba będzie w bezpieczny sposób przetransportować.

Społeczno-ekonomiczne skutki wyprowadzenia wojsk muszą być zawczasu ocenione, a ich negatywny wpływ zmniejszony. Dotyczy to w szczególności obszarów słabo rozwiniętych.

Wojska radzieckie - w odróżnieniu od stacjonujących na terytorium Niemiec wojsk sojusznicznych - nie odgrywają większej roli jako pracodawca. Zatrudniają one jedynie 2 000 pracowników wobec 17 000 zatrudnionych we wschodniej części Niemiec przez Bundeswehrę. Także ograniczenie popytu odgrywa tutaj inną rolę, niż na obszarach bardziej rozwiniętych gospodarczo.

3. Wycofanie wojsk radzieckich zbiega się w czasie z przejściem wschodnich terytoriów Niemiec od gospodarki nakazowej do gospodarki rynkowej.

Ponieważ wyprowadzenie wojsk radzieckich potrwa jeszcze kilka lat, pozostające czasowo jednostki będą musiały dostosować się do nowych warunków. Oznacza to, że ich systemy logistyczne muszą być przystosowane do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Pod względem ekonomiczno-wojskowym jednostki radzieckie nie są do tego przygotowane. Adaptacja do nowych warunków wymaga zmiany sposobu myślenia i nowej organizacji. Na ten stan rzeczy nakładają się trudności związane z budową nowej administracji w Landach i gminach. Nowym władzom często brakuje doświadczenia w zakresie współdziałania z wojskami radzieckimi.

W rozwiązywaniu tych skomplikowanych problemów czynny udział biorą ekonomiści wojskowi. Wypracowują oni m.in. propozycje dotyczące współdziałania między rządem federalnym, Landami i gminami oraz wojskami radzieckimi. Dobre przykłady współpracy są szeroko upowszechniane. Zgłaszane są też propozycje działań o charakterze osłonowym, dotyczące wsparcia gospodarczego dla poszczególnych gmin.

6. Ekologiczne skutki stacjonowania wojsk obcych powinno się zawczasu określić oraz podejmować odpowiednie działania zmierzające

do ich likwidacji. W Czechosłowacji np. obliczono, że nakłady na usunięcie szkód w środowisku spowodowanych przez wojska radzieckie będą wynosić po 300 mln DM rocznie przez okres 10 lat. W przypadku wschodnich terytoriów Niemiec, co roku w ciągu 10 lat trzeba będzie wydać na ten cel 1,5 mld DM.

Szczególnie trudne problemy wynikają stąd, że nieruchomości i budynki mogą być dokładniej zbadane dopiero na krótko przed wyprowadzeniem wojsk. W kilku powiatach została nawiązana w tym zakresie dość dobra współpraca między administracją gminną i dowództwami jednostek. Ogólnie jednak sprawne przekazywanie nieruchomości w znacznej mierze utrudniają przepisy służbowe - np. dotyczące ochrony tajemnicy wojskowej oraz liczne przeszkody natury biurokratycznej. Inną przeszkodą są możliwości finansowe gmin, które często okazują się niewystarczające dla usunięcia skutków ekologicznych stacjonowania wojsk. Nie bez znaczenia jest również fakt, że potencjalni inwestorzy wobec niepewnej sytuacji, zwlekają z podejmowaniem decyzji, co w konsekwencji utrudnia prawidłowe planowanie przestrzennego zagospodarowania **regionu**.

7. Republika Federalna Niemiec musi - w myśl odpowiednich porozumień - uczestniczyć w realizacji zadań budownictwa mieszkaniowego w ZSRR. Przewiduje się wydatkowanie na ten cel 7,8 mld DM.

W wystąpieniu moim przedstawiłem tylko kilka problemów, które muszą być uwzględnione. Ich rozwiązanie wiąże się z koniecznością wsparcia naukowego. W Niemczech problemami tymi zajmuje się nowo powstały Instytut **Badawczy Ekonomii Wojskowej i Konwersji Stosowane**

LOGISTYKA W BUNDESWEHRZE

Nowoczesne siły zbrojne nie są w stanie bez wystarczającego zabezpieczenia wykonać postawionych przed nimi zadań. Na każdego walczącego żołnierza przypada obecnie coraz większy potencjał wsparcia^{1/}, wyrażający się liczbą ludzi i ilością środków materiałowych. Znaczenie logistyki jako "reprezentanta" tego potencjału staje się coraz większe. W armiach zachodnich logistyka obok strategii i taktyki stanowi obecnie jeden z podstawowych kierunków działalności w sferze dowodzenia wojskami^{2/}. W Bundeswehrze jako oddział sztabu A4/G4^{3/}, zajmuje logistyka poczesne miejsce we wszystkich sztabach od brygady wzwyż, a także w instytucjach centralnych i urzędach. Nazywa się ją czasami bronią taktyczną, jako że umożliwia wojskom nieustanne dostosowywanie się do sytuacji na polu walki, niekiedy też określa się ją mianem "wozu wojny".

1. Definicja logistyki.

1.1. Rozwój historyczny pojęcia "logistyka sił zbrojnych"

Słowo "logistyka" pochodzi z języka greckiego, gdzie oznaczało początkowo praktyczną sztukę liczenia. Przymiotnik "logistikos" znaczy "poznawalny liczbowo", "obliczalny", "dający się pomyśleć". W Starożytnych Atenach dziesięciu "logistów" sprawowało pieczę nad sprawami gospodarczymi państwa. Starożytni autorzy, zajmujący się problemami militarnymi używali tego określenia w odniesieniu do różnych zagadnień zaopatrzenia, transportu i zakwaterowania

1/ Unterstützungskapazität

2/ Zob.np. J.Gerber, Die Bundeswehr, eine Gesamtdarstellung, t.2 Die Bundeswehr im Nordatlantischen Bündnis, Walhalla u. Praetoria Verlag, Regensburg 1985, s.137 i nast.

3/ A4 Oddział /Wydział Logistyki w sztabach sił powietrznych, G4 Oddział /Wydział Logistyki w sztabach wojsk lądowych.

4/ "Der Wagen des Krieges". Zob. J.Gerber, O.Hahn, Betriebswirtschaftslehre und Streitkräfte II, Walhalla u. Praetoria Verlag, Nürnberg 1982, s.130

wojsk^{1/}. Około 900 r.n.e. cesarze Leontos VI podał zachowaną do dziś definicję logistyki. W 1837r. francuski autor prac o tematyce wojskowej Henry de Jomini /1779-1868/ - prawdopodobnie nie wiedząc o istnieniu pism cesarza Leontosa VI - utworzył nowe pojęcie "logistyka" w którym zawarł w jedną całość zadania kwatermistrzów /*maréchal de logis*/^{2/}. Również definicja Jominiego szybko poszła w niepamięć.

W końcu XIX w. odczuwalny stał się wpływ mechanizacji i technizacji na rozwój armii. Problemy sił zbrojnych przesunęły się od "czystego" dowodzenia wojskami do rozwiązywania złożonych zadań związanych z zaopatrzeniem, w szczególności do dowodzenia, planowania, kierowania i nadzorowania zaopatrzeniem, transportem i naprawami. W 1917r. amerykański oficer Cyrus Thorpe podjął próbę stworzenia teorii logistyki, wprowadzając rozgraniczenie między logistyką teoretyczną i stosowaną. Mniej więcej od tego czasu przyjęło się też w terminologii wojskowej pod pojęciem logistyki rozumieć prowadzenie różnego rodzaju kalkulacji w zakresie potrzeb, możliwości, przestrzeni i czasu.

Duże problemy w dziedzinie transportu i zaopatrzenia, jakie wystąpiły w armii amerykańskiej w okresie drugiej wojny światowej, przyczyniły się do wzrostu zainteresowania tą dziedziną i doprowadziły do podziału logistyki na części: teoretyczną i praktyczną. Ostatecznie pod wspólnym mianem logistyki zaczęto rozpatrywać całą stronę organizacyjną prowadzenia wojny, nadto określano ją jako ogniwo łączące gospodarkę narodową z wojskiem.

Problemy związane z planowaniem i racjonalizacją, jak: lokalizacja magazynów, ustalanie rodzajów zapasów, i ich wysokości, optymalizacja transportu, zaczęto po raz pierwszy rozwiązywać w sposób naukowy. W tym celu rozwijano narzędzia typowe do nauki o ekonomice i organizacji produkcji, jak badanie operacji, strategie składowania i transportu et c. Amerykańskie siły zbrojne stosowały już

1/ Köchly i Rüstow, Griechische Kriegsschriftsteller, Zweiter Teil: Die Taktiker, Leipzig 1855, s.110,135, 188 Cyt.za A.Beer, Zur optimalen Leitungsspanne in Heeres - Truppenteilen /w:/ Betriebswirtschaftslehre und Streitkräfte II, Walhalla u. Praetoria Verlag, Regensburg 1983, s.137

2/ Henry de Jomini, Abriss der Kriegskunst, Berlin 1861r. /Pierwsze wydanie, Paryż 1837r./

powszechnie termin "logistyka". Termin ten rozprzestrzenił się następnie na większość armii świata.

Celem logistyki jest zaopatrzenie walczących wojsk we właściwym czasie i we właściwej ilości we wszystkie niezbędne środki, a także uwolnienie ich od tego wszystkiego, co ogranicza możliwość wykonywania zadań bojowych względnie nie jest już im potrzebne^{1/}.

1.2. Tradycyjne określenie logistyki

Współcześnie pod pojęciem "logistyka" rozumie się zazwyczaj przygotowanie i użycie w celach militarnych środków będących w dyspozycji państwa, wydzielonych dla celów obronnych i przeznaczonych do zaspokajania potrzeb sił zbrojnych. Obowiązująca w Bundeswehrze definicja logistyki głosi, że jest to "... nauka o planowaniu, przygotowaniu i użyciu niezbędnych dla realizacji celów militarnych, środków i usług sił zbrojnych i /lub zastosowaniu tej nauki"^{2/}.

W logistyce Bundeswehry wyróżnia się dwa obszary:^{3/}

- logistykę zaopatrzenia /producer logistics/ obejmującą m.in. badania i rozwój, zakupy materiałów oraz przygotowanie usług i świadczeń przez gospodarkę;

- logistykę spożycia /consumer logistics/, obejmującą całość kształt przedsięwzięć z zakresu wytworzenia i utrzymywania eksploatacyjnej gotowości bojowej uzbrojenia i sprzętu wojskowego w fazie użytkowania.

W praktyce treść pojęcia "logistyka" ogranicza się do zabezpieczenia materiałowego, utrzymania zapasów środków materiałowych, infrastruktury, transportu i komunikacji wojskowej oraz służby medyczno-sanitarnej w pododdziałach i jednostkach^{4/}. Tym samym

1/ Zob. J.Gerber, Taschenbuch für Logistik, 7 Folge, Koblenz/Bonn 1977, s.13

2/ Zob. L.Grossl Die Bedeutung der Logistik in der Militärökonomie, /w/ Militär und Ökonomie, Göttingen 1977, s.133

3/ W Niemczech logistykę dzieli się - w myśl postanowień Konstytucji /Art. 87 a i b /- na część realizowaną przez Służbę Administracyjno-Gospodarczą Bundeswehry /Bundeswehrverwaltung/ i część stanowiącą domenę sił zbrojnych, podległą Głównemu Inspektorowi Bundeswehry i inspektorom rodzajów sił zbrojnych. Zob. szerzej na ten temat: Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, Bayerische Landeszentrale für politische Bildungsarbeit, München 1983, s.151-2

4/ Zob.np.J.Gerber, Die Bundeswehr im Nordatlantischen Bündnis op.cit.s.135

stanowi logistyka konglomerat różnych funkcji, które pozostają względem siebie częściowo w bezpośrednim, częściowo w dość luźnym związku. Głównym zadaniem logistyki jest utrzymywanie zdolności bojowej sił zbrojnych.

2. Logistyka jako pojęcie ekonomiczne

2.1. Rodowód

Z terminologii wojskowej termin "logistyka" został przeniesiony także do słownictwa ekonomicznego, w szczególności u Anglosasów. Podczas drugiej wojny światowej oraz w okresie powojennym okazało się, że w siłach zbrojnych i w gospodarce występują w istocie podobne zadania w dziedzinie zakupów i rozdziału. W USA sięgnięto do doświadczeń logistyki już w latach 50-tych przy rozwiązywaniu problemów obrotu towarowego. Myślą przewodnią była poprawa sterowalności obrotu materiałowym, towarowym, które w tym okresie znacznie się zwiększyły w wyniku wzrostu gospodarczego i podziału pracy. W pierwszym rzędzie zaczęto rozpatrywać problemy związane z rozdziałem dóbr a następnie zajęto się także zaopatrzeniem przedsiębiorstw w dobra użytkowe.

Nie wszystkie rozwiązania stosowane przez siły zbrojne mogły znaleźć bezpośrednie zastosowanie w gospodarce. Obydwa te obszary różnią się dość znacznie między sobą. Ekonomiczne ruchy towarów pozostają np. w ścisłym związku z rynkiem podczas gdy obrotem "towarów" wojskowych rządzą inne prawidłowości. Natomiast ze względu na stopień ustrukturyzowania poszczególnych problemów, obydwie te obszary nie różnią się w istotny sposób. Niemieccy specjaliści podkreślają przy tym, że w równym stopniu odnosi się to także do innych obszarów, jak gospodarka gmin, landów, gospodarka narodowa itp.

W końcu lat 60-tych termin "logistyka" był już stosowany dość powszechnie także w niemieckojęzycznym piśmiennictwie fachowym.

2.2. Treść pojęcia "logistyka"

Nowoczesna niemieckojęzyczna nauka o ekonomice i organizacji produkcji traktuje logistykę jako szczególny przedmiot /obiekt/ poznania, który powstał stąd, że poszczególne problemy związane

z przebiegiem procesów gospodarczych /np. transportowych lub składowania/ są analizowane w sposób kompleksowy. Owa nasilająca się tendencja do analizowania kompleksowych problemów związanych z ruchem dóbr i ich podziałem wynika stąd, że współcześnie możliwości racjonalizacji produkcji przemysłowej są niemal wyczerpane i muszą być udostępnione nowe rezerwy wydajności, wynikające głównie z możliwości obniżenia kosztów własnych. Przedmiotem tego rodzaju oddziaływań jest m.in. strumień zaopatrzenia materiałowego i strumień towarów. Istnieje cały szereg określeń logistyki w niemieckojęzycznej literaturze ekonomicznej. Najbardziej ogólną definicję podaje W.Kirsch, który określa logistykę jako "... ogół /całość/ wszystkich składników /komponentów/ i procesów w organizacji, które służą przewyższeniu ograniczeń przestrzennych i czasowych^{1/}. Inni autorzy niemieccy, jak Ihde, Pfohl, Jünemann, Stabenau, Brauer, Krieger etc. rozpatrują logistykę jako funkcję sterującą w odniesieniu do wszystkich materialnych i komunikacyjnych elementów przedsiębiorstwa^{2/}. Zdaniem R.Jünemana tzw. "ekonomiczno-produkcyjna logistyka" w przedsiębiorstwie stanowi zintegrowany strumień towarów i materiałów odniesiony do całego przedsiębiorstwa, tzn. jest ona integracją wszystkich procesów cząstkowych i faz procesów od miejsca powstania dóbr materialnych w fazie produkcji aż do doprowadzenia produktu do klienta. Ów systemowy przebieg określa stały i obszerny dopływ informacji niezbędnych zarówno do regulacji, jak i służący za podstawę działalności innowacyjnej. Stąd rozróżnia się logistykę zakupów, produkcji i racjonalizacji. Logistyka jest - jak z tego widać - produkcyjną funkcją usługową, podobnie, jak gospodarka finansowa, czy polityka kadrowa w przedsiębiorstwie.

1/ W.Kirsch, Betriebswirtschaftliche Logistik, /w:/ Zeitschrift für Betriebswirtschaft, 1971, nr 4, cyt. za L.Grösl, O.Hahn, H. Koerdt, Wirtschaftlichkeit in Streitkräften, Dr.Th.Gabler, Wiesbaden 1973, s.76

2/.Zob. G.B. Ihde, Logistik, Stuttgart 1972, tegoż autora Distributionslogistik, Stuttgart 1978, R.Jünemann, Theoretische und praktische Logistik für die Wirtschaft, J.S. Krulis-Randa, Marketing-Logistik, Bern 1977

3. Sformułowanie pojęcia "logistyka" w znaczeniu ekonomiczno-wojskowym

Walczące i wspierające elementy we współczesnych siłach zbrojnych charakteryzują się również wyraźnie zaznaczonym podziałem pracy i różną dyslokacją. Systemy uzbrojenia i sprzęt, których potrzebują siły zbrojne dla realizacji "działalności produkcyjnej", muszą być rozdzielone pod względem przestrzennym i czasowym. Każdemu procesowi zaopatrzenia towarzyszą liczne procesy podziału. Stąd muszą być podejmowane przedsięwzięcia, które zagwarantują niezakłócony podział, tj. doprowadzenie dóbr do ich adresatów /zaopatrzenie/. Specyficzny charakter działalności wojska wymaga nadto niezawodnego zaopatrzenia we wszystkich dających się przewidzieć warunkach. Podział musi ze względu na te możliwości uwzględniać tworzenie systemu "buforów" /w postaci np. magazynów/. Trzecim elementem systemu logistycznego są wyspecjalizowane służby, które "przeciwstawiają się" niejako strumieniowi zużycia. Systemy uzbrojenia i sprzęt muszą być przekazywane również od wojsk operacyjnych do przemysłu. Niepotrzebne już lub nie nadające się do dalszego użytku materiały są zbierane podobnie jak puste opakowania i odpady. Nowoczesne siły zbrojne charakteryzują się, podobnie jak przedsiębiorstwa, dwoma przeciwbieżnymi strumieniami dóbr: strumieniem zaopatrzenia i strumieniem odpadów. Obydwa te kierunki powinny, zdaniem niemieckich specjalistów, znaleźć swój wyraz w wojskowej definicji logistyki, co jak na razie nie nastąpiło. Podkreśla się też, że we współczesnej ekonomii wojskowej logistyka poddaje analizie proces wymiany dóbr nie tylko po to, by wyeliminować ten czy inny pusty przebieg środka transportowego, lecz w celu ustalenia jednoznacznych i stabilnych preferencji w odniesieniu do systemów i podsystemów, przedmiotów /obiektów/ i narzędzi.

4. Zakres przedmiotowy logistyki

4.1. Formy przejawiania się działań logistycznych

Siły zbrojne stanowią kompleksowy, zorientowany pod względem celowościowym system socjalny.

Logistyka jako element składowy tego systemu stanowi podsystem sił zbrojnych. Elementami logistyki są ludzie i rzeczy. W rezultacie ich wzajemnych oddziaływań tworzone są przesłanki realizacji celów. Organy sterujące, tzn. ludzie, zmierzając do osiągnięcia deklarowanego lub milcząco akceptowanego celu, oddziałują na obiekt sterowany, tzn. znowu na ludzi i rzeczy. Działania organów sterujących i reakcje na te działania, szczególnie ludzi, w sferze obiektu sterowanego następują kolejno jedno po drugim. Podkreśla się, że pytanie o rodzaje, warunki i cele działań logistycznych stanowi sprawę centralną w odniesieniu do każdego obiektu /przedmiotu/. Działalność logistyczna jest w istocie procesem decyzyjnym, na który składają się: identyfikacja sytuacji decyzyjnej; ustalenie celów; wybór narzędzi; praktyczna realizacja podjętych decyzji.

Można ten proces również interpretować następująco: rozwiązanie problemów logistycznych przebiega w kilku etapach. Najpierw pojawia się bodziec /impuls/, potem następuje zbieranie informacji, przetwarzanie informacji, optymalizacja /decydowanie/, realizacja i kontrola.

Jeżeli te etapy /kroki/ przetworzy się w fazy procesu planowania, to możliwe staje się wyodrębnienie planowania wstępnego, dokładnego, planowania realizacji i kontroli. W każdej z tych form można znowu wyróżnić identyfikację sytuacji decyzyjnej, przetwarzanie informacji, optymalizację, realizację i kontrolę.

4.2. System celów w logistyce

Działania w dziedzinie logistyki muszą być z reguły zorientowane pod względem celowościowym. Stąd zagadnienie logistyki jako dyscypliny naukowej wiąże się z koniecznością opisania rzeczywiście realizowanych celów w siłach zbrojnych. Na ogół nie istnieje tylko jeden cel. W odniesieniu natomiast do każdej decyzji istnieje stan, który chce się osiągnąć /cel materialny/, jak również warunki i poziom wymogów, określające cel formalny.

Pod pojęciem systemu celów należy rozumieć zależności między elementami celu formalnego. Przy rozpatrywaniu systemu celów logistycznych widoczna się staje jednoznaczna zależność tych celów od celów wojskowych i politycznych. Wynika to z instrumentalnej funkcji logistyki w siłach zbrojnych. Fakt ten można przedstawić

na przykładzie systemu planowania Bundeswehry. Wychodząc od wytycznych polityki obronnej, w których określone są główne cele polityczno-obronne, wyznacza się zasadnicze cele i zamiary do realizacji. Następnie w formie koncepcji strategicznej ustalane są zasady, w oparciu o które siły zbrojne mają wykonać swoje zadania. Rodzaje sił zbrojnych /wojska lądowe, siły powietrzne i marynarka/ rozwijają również własne koncepcje skutecznego użycia posiadanych sił i środków. W koncepcjach rodzajów sił zbrojnych określa się ich miejsce w Bundeswehrze i w NATO^{1/}. Ustala się zadania i wytyczne do realizacji tych zadań. Koncepcje określają cele formalne i rzeczowe. Wraz z Koncepcją Logistyki i Transportu w Bundeswehrze^{2/} stanowią one dokumenty bazowe dla wypracowania koncepcji logistycznych, zmierzających do odpowiedniego /celowego/ wykonania zadań w czasie pokoju i wojny.

Cele logistyczne muszą zapewniać: określenie jednoznacznych kryteriów dotyczących pomiaru ich osiągnięcia; określenie czasu, w którym musi być osiągnięty dany poziom realizacji celów.

Z celów globalnych wyprowadza się następnie w odniesieniu do poszczególnych obszarów cele operacyjne /sektorowe/, dzięki czemu możliwe się staje zarządzanie przez wytyczanie celów lub na zasadzie wyjątku /Management by Exception/. Dla objaśnienia celów na różnych poziomach muszą być określone cele szczegółowe. Dokonuje się tego na podstawie globalnie sformułowanych celów podstawowych, wytycznych i koncepcji. Jeżeli celem nadrzędnym jest stworzenie materialnych podstaw gotowości bojowej, to na cel ten składa się cały szereg celów częściowych.

4.3. Proces decyzyjny w logistyce realizacji

Przed - i w trakcie zadań logistyki zbierane są informacje niezbędne do podjęcia decyzji. Stan faktyczny i sformułowanie problemów /jako reakcja na ten stan/ wynikają z niezadowolenia z istniejącej, bądź przyszłej sytuacji.

1/ J. Gerber, Die Bundeswehr in Nordatlantischen Bündnis, op.cit. s.153 inn.

2/ Konzeption für Logistik und Verkehr der Bundeswehr

Jeżeli dany problem jest uznany przez organ podejmujący decyzję za stan wyjściowy, wówczas następuje etap poszukiwania sposobów rozwiązania tego problemu. Prowadzone w tym celu działania polegają na pozyskiwaniu nowej lub aktualizacji już posiadanej informacji, np. propozycji rozwiązań, oceny aktualnego stanu wiedzy, aktywizacji pracowników itp.

Ekonomiczna ocena wariantów rozwiązań dokonywana jest zazwyczaj metodą rangowania^{1/}. Musi to następować z uwzględnieniem kryteriów, które wyprowadzane są z celów formalnych. Oznacza to, że np. alternatywa A jest lepsza od alternatywy B, jeżeli przy A kryteria B wyprowadzone z celu formalnego są spełnione lepiej i pełniej niż przy B. Tego rodzaju ocena nie stanowi problemu, jeżeli jest dokonywana w oparciu o jednolite, kardynalne kryteria.

W rzeczywistości oceny wariantów rozwiązań dokonywane są na podstawie większej ilości kryteriów. I tak żąda się np. od każdego systemu latającego dużego zasięgu działania, szybkości wznoszenia, zdolności rażenia, wielozadaniowości etc. Przy podejmowaniu decyzji logistycznych jest niezbędne zatem określenie relacji wartościowych. Dwa omawiane warianty mogą różnić się między sobą np. tym, że wybór A pociąga za sobą ograniczone koszty eksploatacji, zaś B - relatywnie niskie koszty zakupu. Następnie należy dokonać minimalizacji kosztów w obrębie celów tzn. wybrać cel, charakteryzujący się najniższym kosztem.

5. Obszar problemowy w logistyce

Logistyka stanowi naukę o podejmowaniu decyzji dotyczących problemów zaopatrzenia, które mają związek z utrzymaniem materialnej gotowości wojsk. Wynika stąd określona struktura obszaru decyzyjnego. Obszar ten obejmuje przedmioty /obiekty/ logistyki i jej funkcje, środki i przedmioty pracy oraz metody wsparcia decyzji logistycznych.

6. Ocena

Specjaliści - praktycy z dziedziny logistyki konfrontowani są nieustannie z sytuacją decyzyjną. Dlatego teoretyczne badania z dziedziny logistyki muszą być zorientowane na podejmowanie decyzji.

^{1/}Zob. G. Ihde, op.cit. s.117

Logistyka nie zorientowana na proces decyzyjny nie jest logistyką. Stąd musi być ona czymś więcej, niż tylko zbiorem recept i metod. Nauka o logistyce jest specjalną nauką o podejmowaniu decyzji, która ujmuje wszystkie działania i procesy zabezpieczające materialną zdolność bojową wojsk. Ustala prawa i zasady oraz wskazuje na ich podstawie konkretne możliwości zastosowań dla praktyki. Logistyka obejmuje zatem tę część wojskowo-ekonomicznej rzeczywistości, która dotyczy optymalizacji materialnej sfery działalności sił zbrojnych. Sfera ta w nowoczesnych siłach zbrojnych jest bardzo silnie zaznaczona. Z tego powodu główny ciężar badań wojskowo-ekonomicznych musi spoczywać na logistyce. Logistyka posiada zatem w obrębie ekonomii **wojskowej** znaczenie kluczowe.

Bonn, 19 marca 1987r.

- 41 -

USTAWA O ZAOPATRZENIU SOCJALNYM BYŁYCH ŻOŁNIERZY
BUNDESWEHRY I CZŁONKÓW RODZIN ZMARŁEGO ŻOŁNIERZA x/

/wybrane fragmenty/

x/ Gesetz über die Versorgung für ehemaligen Soldaten der
Bundeswehr und ihre Hinterbliebenen
/Soldatenrersorgungsgesetz - SVG/

2. Emerytury

a/ Postanowienie ogólne

§ 15

/1/ Żołnierz zawodowy przeniesiony w stan spoczynku otrzymuje emeryturę w przypadkach określonych w § 50 Ustawy o sytuacji prawnej żołnierzy zawodowych. Podstawą do otrzymania zaopatrzenia emerytalnego jest prawo do pobierania poborów.

/2/ Jako okres pełnienia służby przyjmuje się w myśl § 44 ust.5 Ustawy o sytuacji prawnej ... czas, jaki stanowi podstawę wymiaru emerytury /.../ .

§ 16

Wysokość emerytury ustala się w oparciu o składniki uposażenia stanowiące podstawę jej wymiaru i z uwzględnieniem wysługi lat.

b/ Składniki uposażenia stanowiące podstawę wymiaru emerytury

§ 17

/1/ Składnikami tymi są:

1. Uposażenie podstawowe, które żołnierz otrzymuje zgodnie z Ustawą o uposażeniu.
2. Dodatek strefowy /.../ naliczony według szczebla 2.
3. Inne składniki uposażenia określone w Ustawie o zaopatrzeniu żołnierzy /Besddungsrecht/ jako podstawa wymiaru emerytury.

/2/ Jeżeli żołnierz zawodowy przechodzi w stan spoczynku ze względu na niezdolność do pełnienia służby, za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się wielkość uposażenia podstawowego z uwzględnieniem wysługi lat, jakie przysługiwałoby temu żołnierzowi w momencie przejścia na emeryturę ze względu na przekroczenie granicy wieku / §45 ust. 1 i 2 pkt. 1,2 i 4 Ustawy o sytuacji prawnej żołnierzy / /.../ .

c/ Wysługa lat do emerytury.

/1/ Wysługę lat do emerytury stanowi czasokres odbywania służby wojskowej /§ 2 ust.1/. Do wysługi nie zalicza się:

1. Okresu przed ukończeniem 17 roku życia.

2. Czasu przebywania na bezpłatnym urlopie; czas ten może być zaliczony do wysługi lat jedynie wtedy, jeżeli najwcześniej w chwili zakończenia urlopu zostanie przedstawione pisemne zaświadczenie, że urlop ten był wykorzystywany w interesach publicznych lub służbowych.

3. Nie związanego z pobytem na urlopie, zawinionego przez żołnierza opuszczenia miejsca pełnienia służby, jeżeli wiązało się to z sankcją w postaci wstrzymania poborów lub żołdu /.../.

/2/ Nie zalicza się do wysługi lat okresu pełnienia służby:

1. W przypadku rozwiązania stosunku służbowego na mocy wyroku sądu w związku z § 48 Ustawy o sytuacji prawnej żołnierzy albo w trybie dyscyplinarnym.

2. W sytuacji, gdy stosunek służbowy został rozwiązany na wniosek żołnierza, któremu groziło postępowanie sądowe ze skutkiem utraty przysługujących mu uprawnień lub wydalenia ze służby wojskowej.

Minister Obrony Narodowej w drodze wyjątku może zezwolić na zaliczenie wysługi lat w podanych wyżej przypadkach.

§ 21

Okres czasu zaliczony do wysługi lat zwiększa się o czas, w którym żołnierz zawodowy po zakończeniu siedemnastego roku życia, przed powołaniem do zawodowej lub okresowej służby wojskowej pozostawał w prywatno-prawnym stosunku w służbie pracodawcy publicznego na terenie Rzeszy /.../ jeżeli ta działalność doprowadziła w konsekwencji do podjęcia okresowej lub zawodowej służby wojskowej.

§ 23

/1/ Żołnierzowi zawodowemu zalicza się do wysługi lat okres po skończeniu 17 roku życia, w czasie którego:

1. Kształcił się dodatkowo /poza obowiązującym w szkolnictwie programem ogólnokształcącym/ w szkole zawodowej, wyższej lub nabywał umiejętności praktyczne.

2. Wykonywał praktycznie działalność zawodową w specjalności, która jest przewidziana dla niego po przejściu do służby wojskowej. Powyższe postanowienia nie mają zastosowania, jeżeli szkolenie ogólnokształcące było zastąpione przez inne rodzaje kształcenia.

/2/ Okres czasu przed wstąpieniem do Bundeswehry i przed zakończeniem siedemnastego roku życia, który żołnierz zawodowy przeznaczył na:

1. Nabycie specjalistycznej wiedzy fachowej, która stanowi niezbędną przesłankę wykonywania obowiązków służbowych w ramach posiadanej specjalności wojskowej w Bundeswehrze, albo

2. Działalność prowadzoną w ramach pomocy ekonomicznej dla krajów rozwijających się, rozumianą w myśl Ustawy o pomocy ekonomicznej, może być zaliczony do emerytury, jednakże w wymiarze nie przekraczającym połowy tego okresu i nie dłuższym niż 10 lat.

§ 25

/1/ Jeżeli żołnierz zawodowy przechodzi przed ukończeniem 55 roku życia w stan spoczynku ze względu na utratę zdolności do dalszego pełnienia służby, okres czasu od przejścia w stan spoczynku do końca miesiąca, w którym kończy on 55 rok życia zaliczany jest w wymiarze jednej trzeciej długości do wysługi. Czas ten nie jest uwzględniany w przypadku naliczania podstawy emerytury na podstawie innych przepisów.

/2/ Okres pełnienia służby przez żołnierza w krajach, w których narażony jest on na oddziaływanie szkodliwych dla zdrowia wpływów klimatycznych, może być zaliczony w wymiarze podwójnym do wysługi, o ile tego rodzaju wpływy miały miejsce po ukończeniu

siedemnastego roku życia i jeżeli ich szkodliwe oddziaływanie trwało nieprzerwanie przez okres co najmniej jednego roku.

d/ Wysokość emerytury .

/1/ Wysokość emerytury przez pierwszych dziesięć lat od nabycia uprawnień emerytalnych wynosi 35%, po czym wzrasta o 2% w każdym kolejnym roku aż do ukończenia dwudziestego piątego roku służby, a następnie wzrasta co rok o 1% aż do osiągnięcia maksymalnego pułapu wynoszącego 75%. Pozostałość okresu służby większą niż 128 dni uważa się za skończony rok służby /.../. Emeryturę zwiększa się o 17,30 DM, jeżeli do podstawy jej wymiaru został doliczony dodatek strefowy 2 stopnia /.../.

Wysokość emerytury ulega zwiększeniu w przypadku żołnierzy, którzy z uwagi na przekroczenie ustalonych dla posiadanego przez nich stopnia wojskowego granic wiekowych przenoszeni są w stan spoczynku. Wysokość podwyżki wynosi - przy przejściu w stan spoczynku po ukończeniu pięćdziesiątego trzeciego roku życia - 5% od podstawy emerytury i zmniejsza się w przypadku późniejszego przejścia na emeryturę wraz z każdym kolejnym ukończonym rokiem życia o 1% /.../.

Żołnierze, którzy zostali czasowo przeniesieni w stan spoczynku, otrzymują przez pierwszych pięć lat emeryturę w wysokości 75% uposażenia według najwyższej /końcowej/ stawki /Endstufe/ przewidzianej dla danej grupy uposażenia do której byli zaszerwowani w chwili przejścia na emeryturę.

e/ Przejściowa podwyżka emerytury.

/1/ Naliczona według obowiązujących przepisów wysokość emerytury może ulec okresowemu zwiększeniu, jeżeli żołnierz w stanie spoczynku:

1. Do chwili przejścia na emeryturę spełnił ustawowy wymóg oczekiwania przez sześćdziesiąt miesięcy kalendarzowych na uzyskanie prawa do renty dożywotniej.

2. Jest niezdolny do podjęcia pracy zarobkowej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach społecznych obowiązujących na terenie Rzeszy^{x/}.

x/ Reichsversicherungsordnung

3. Nie osiągnął wysokości 70% emerytury.

Zwiększenie emerytury obejmuje 1 procent na każdych 12 miesięcy kalendarzowych podlegających zarachowaniu w ramach obowiązującego okresu karencji /.../.

Podwyżka przestaje być przyznawana najpóźniej z upływem miesiąca, w którym żołnierz będący w stanie spoczynku ukończył 65 rok życia. Wstrzymanie jej następuje wcześniej, jeżeli żołnierz w stanie spoczynku:

1. Pobiera rentę ubezpieczeniową z tytułu dożywotniego ubezpieczenia emerytalnego z upływem 1 dnia od momentu rozpoczęcia pobierania tej renty, albo
2. Podejmuje pracę zarobkową.

Przejściowa podwyżka emerytury dokonywana jest na wniosek zainteresowanego. Jeżeli wniosek został zgłoszony po przejściu żołnierza na emeryturę, podwyżkę nalicza się od początku miesiąca, w którym został złożony wniosek.

4. Jednorazowe wyrównanie wydatków^{x/}

§ 28

Żołnierz w stanie spoczynku może na własną prośbę otrzymać zamiast pewnej części emerytury, jednorazowe wyrównanie:

1. W celu stworzenia lub polepszenia podstaw swojej egzystencji,
2. Dla nabycia lub podniesienia poziomu rentowności już posiadanej posiadłości ziemskiej,
3. Dla nabycia prawa do własności ziemskiej .
4. Na kupno mieszkania.

Wyrównanie nie jest z reguły przyznawane, jeżeli żołnierz będący w stanie spoczynku przekroczył 55 rok życia.

§ 29

/1/ Wyrównanie powinno być przyznawane tylko wówczas, jeżeli istnieje gwarancja właściwego, zgodnego z przeznaczeniem wykorzystania przyznanych pieniędzy.

x/ Kapitalabfindung.

Zapomoga nie może być przyznana, jeżeli żołnierz przebywający na emeryturze zostaje powołany do Bundeswehry albo zatrudniony zostaje jako urzędnik lub pracobiorca w sektorze publicznym.

§ 30

/1/ Ta część emerytury, w miejsce której wypłacane jest wyrównanie nie może przekroczyć pięćdziesięciu procent jej wysokości i 4800 DM rocznie.

§ 31

Zgodnie z przeznaczeniem wykorzystanie kapitału zabezpiecza się stosując odpowiednie sposoby dokonywania wypłat, zabezpieczenie w razie potrzeby prawa własności bądź wstrzymanie realizacji aktu kupna-sprzedaży.

6. Zasiłek jednorazowy wypłacany żołnierzom zawodowym przy przejściu na emeryturę

/1/ Żołnierz zawodowy, który:

1. Zostaje przeniesiony w stan spoczynku ze względu na niezdolność do pełnienia służby.

2. Zostaje zwolniony ze względu na niepełną przydatność. Otrzymuje jednorazowy zasiłek. Zasiłek ten przyznawany jest także wówczas, gdy żołnierz zawodowy w momencie zwolnienia jest urlopowany bez uposażenia.

/2/ Zasiłek wynosi - po zakończonym jednorocznym okresie służby - równowartość miesięcznego uposażenia. Za każdy kolejny pełny rok służby żołnierz otrzymuje połowę uposażenia, razem jednak nie więcej, niż pięciokrotne uposażenia, jakie żołnierz otrzymywał w ostatnim roku służby, lub jakie by otrzymywał.

/3/ Jako okres służby przyjmuje się czas nieprzerwanej służby wojskowej w Bundeswehrze/.../.

7. Wyrównanie wypłacane po osiągnięciu granicy wieku

§ 38

/1/ Żołnierz zawodowy, który przed skończeniem 65 roku życia/.../ przeszedł w stan spoczynku, otrzymuje oprócz emerytury, jednorazowe wyrównanie w wysokości pięciokrotnych poborów /.../ z ostatniego miesiąca, które nie może jednakże przekroczyć ośmiu tysięcy marek. Kwota ta zmniejsza się o jedną piątą wraz z każdym rokiem służby po ukończeniu 60 roku życia. Wyrównanie to wypłaca się w momencie przejścia w stan spoczynku.

UPOSAŻENIA ŻOŁNIERZY I DODATKI DO PŁAC W 1990R.

Wynagrodzenia

Żołnierze służby okresowej, którzy podpisali co najmniej dwuletni kontrakt o wstąpieniu do służby wojskowej oraz żołnierze zawodowi otrzymują wynagrodzenie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Wynagrodzenie składa się z uposażenia podstawowego, dodatku strefowego^{x/} i innych dodatków.

Uposażenie podstawowe

Uposażenia podstawowe naliczane są według grup uposażenia, które uwzględniają stopień wojskowy i kategorie zaszeregowania /Dienstaltersstufen/; te ostatnie zależą od wysługi lat. Wysokość uposażenia podstawowego wzrasta wraz z wiekiem i jest naliczana co 2 lata od ukończenia 21 roku życia aż do uzyskania poziomu przysługującego przy maksymalnej wysłudze lat / z uwzględnieniem grupy uposażenia/.

Dodatek strefowy /lokalny/

Dodatek strefowy uzależniony jest od grupy uposażenia i stanu rodzinnego żołnierzy. Żołnierze nieżonaci, którzy ze względu na charakter wykonywanych obowiązków służbowych mieszkają w internatach, otrzymują zmniejszony dodatek strefowy.

Dodatek specjalny

Żołnierze służby okresowej i zawodowi otrzymują 13 pensję w wysokości miesięcznego uposażenia zgodnie z ustawą federalną o udzielaniu zapomóg specjalnych.

Dodatek urlopowy

Żołnierze służby okresowej i zawodowi otrzymują dodatek urlopowy w wysokości od 300,-DM dla grupy uposażenia A1-do 450,-DM, dla grupy A8. Wypłata tego dodatku jest związana ze spełnieniem określonych warunków.

X/ Scisłej należałoby mówić o dodatku lokalnym /Ortzuschlag/

Dodatek na dzieci

Dodatek na dzieci naliczany jest w oparciu o ogólnie obowiązujące w kraju przepisy.

Zasiłek wspomagający x/

Żołnierze okresowi otrzymują na podstawie złożonego wniosku zasiłek wspomagający w wysokości 13,-DM lub 26,-DM miesięcznie, jeżeli ich uposażenie podstawowe wraz z dodatkami za stanowisko i strefowym, przy 2 kategorii zaszeregowania nie przekracza 1900,- DM.

Dodatki

Wypłacane są następujące dodatki: dodatek za stanowisko, wypłacany z tytułu pełnienia określonej funkcji oraz dodatek za służbę w warunkach szkodliwych dla zdrowia. Dodatek ten rekompensuje dodatkowe nakłady /wysiłek/ wynikające ze szczególnych obciążeń.

Potrącenia

Od uposażenia brutto potrąca się jedynie podatki. Natomiast nie są stosowane potrącenia na ubezpieczenia społeczne i kasę chorych. Wynika to stąd, że żołnierze służby okresowej po odejściu do rezerwy są dodatkowo ubezpieczani w zakresie świadczeń emerytalnych. Również potrącenia z tytułu ubezpieczeń na wypadek choroby nie są stosowane, gdyż żołnierze mają prawo do korzystania z bezpłatnej opieki lekarskiej.

Zaopatrzenie żywnościowe

Żołnierze służby okresowej i zawodowi mogą korzystać z wyżywienia kasynowego za odpłatnością / aktualnie 5,15 DM/.

x/Sonderzuwendung - dosł. "świadczenie na rzecz poprawy stanu majątkowego".

Zakwaterowanie

Żołnierze służby okresowej, którzy do 25 roku życia zobowiązani są mieszkać w koszarach, kwaterują tam nieodpłatnie.

Żołnierze kontraktowi, którzy dobrowolnie zamieszkują w koszarach /internatach/, wnoszą z tego tytułu odpowiednie opłaty. Wysokość tych opłat waha się w zależności od rodzaju i wielkości kwatery i wynosi od 15,-DM za miejsce w pokoju wieloosobowym dla szeregowców do 120,-DM, względnie 173,10 - DM za apartament oficerski. Przy naliczaniu podatku zakwaterowanie traktuje się jako świadczenie rzeczowe. Opodatkowaniu nie podlegają żołnierze służby okresowej, którzy podpisali kontrakt na okres do 2 lat i nie posiadają własnego gospodarstwa domowego.

Jeżeli kontrakt został zawarty na dłuższy okres czasu i przy nieodpłatnym korzystaniu z zakwaterowania, stosowane są następujące miesięczne stawki opodatkowania:

A1	- A4	- 103,70 DM
A5	- A6	- 170,70 DM
A7	i wyżej	- 195,10 DM

Przy odpłatnym korzystaniu z zakwaterowania wpłaca się tylko występującą różnicę między wysokością ryczałtu za zakwaterowanie i wielkością podatku jaki należałoby płacić w przypadku nieodpłatnego korzystania z zakwaterowania. Kwotę powyższą potrąca się co miesiąc z uposażenia.

Świadczenia na rzecz żołnierzy odchodzących do rezerwy

W celu ułatwienia ponownego włączenia się do czynnego życia zawodowego, żołnierze służby okresowej po zakończeniu przewidzianego kontraktu okresu służby otrzymują świadczenia pieniężne. Obejmują one jednorazowy zasiłek wypłacany z chwilą zwolnienia do rezerwy oraz odprawę pieniężną. Przy ustaleniu podstawy wymiaru świadczeń uwzględnia się wielkość rocznego dodatku specjalnego

Dodatek za stanowisko inne niż wymienione w tabeli /"dodatek harmonizujący"/ wynosi odpowiednio dla grup uposażenia:

A1 do A9	- 67,-DM
/ stopień wojskowy sierżanta/	

A9 /podporucznik/ do A13 - 100,- DM

Starszy sierżant /starszy bosman/ otrzymuje dodatek służbowy w wysokości 53,22 DM. Starszy podchorąży, hauptfeldfebel, hauptbosman^{x/} - 68,72,-DM. Starszy sierżant sztabowy, starszy bosman sztabowy - 319,80DM.

Sierżanci /równorzędni/ pełniący funkcję sierżanta kompanijnego^{xx/} otrzymują dodatek - 80,- DM.

Oprócz uposażenia podstawowego i dodatku strefowego żołnierze kontraktowi mogą pobierać następujące dodatki:

1. Dodatek za służbę poza jednostką

Żołnierze wykonujący obowiązki poza jednostką, głównie kierownicy i instruktorzy prowadzący zajęcia w terenie, otrzymują po upływie 16 miesięcy służby i po spełnieniu odpowiednich warunków dodatek w wysokości 150,- DM miesięcznie niezależnie od posiadanego stopnia wojskowego.

2. Zapłata za nadgodziny

Żołnierze zawodowi i służby okresowej otrzymują wynagrodzenie w wysokości 15,- DM za pracę w wymiarze 12-16 godz. dziennie lub 13,- DM za pracę w wymiarze 16-24 godz., jeżeli nie mogą wykorzystać przysługującego im tytułem rekompensaty czasu wolnego.

3. Dodatek za pracę w dni wolne od pracy

Dodatek wynosi 0,75 wzgl. 1,45 DM za każdą godzinę przepracowaną w dniu wolnym od pracy. Przysługuje za pracę w niedziele i dni ustawowo wolne od pracy, soboty od godz. 13.00 i pozostałe dni od godz. 20.00 do 6.00.

4. Dodatki dla personelu latającego

Personel latający otrzymuje zależnie od wykonywanych zadań dwa rodzaje dodatków:

^{x/} Stopień pośredni między starszym sierżantem i sierżantem sztabowym /bosmanem sztabowym/ w Wojsku Polskim nie występuje.

^{xx/} Kompaniefeldwebel, w odróżnieniu od Kompaniechef - szef kompanii.

4.1. Dodatek za stanowisko /funkcję/ wynosi on dla:

- pilotów i oficerów służby uzbrojenia wykonujących loty na jedno i dwumiejscowych samolotach odrzutowych bojowych - 450,-DM
- pilotów wykonujących loty na innych typach samolotów odrzutowych i z napędem tłokowym oraz śmigłowców a także oficerów operacyjnych - 360,- DM
- pozostałych żołnierzy zaliczonych do składu personelu latającego - 288,- DM

4.2. Dodatek dla personelu latającego za trudne warunki służby w wysokości dla :

- pilotów samolotów odrzutowych i oficerów służby uzbrojenia - 1050,-DM
- pozostałych pilotów i oficerów operacyjnych - 840,-DM
- pozostałych członków personelu latającego /stałych/ - 668,-DM
- uczestników kursów pilotażu - 240,- DM

5. Dodatek dla służby bezpieczeństwa lotów i naprowadzania radiolokacyjnego

Żołnierze służby bezpieczeństwa lotów i wojskowej służby naprowadzania radiolokacyjnego otrzymują następujące dodatki:

5.1. Dodatek za służbę w trudnych warunkach

Dodatek ten wynosi, w zależności od stopnia wojskowego i zajmowanego stanowiska, 200,-, 280,- , lub 320,-DM.

5.2. Dodatek kompensacyjny^{x/}

Dodatek ten wynosi miesięcznie, w zależności od natężenia ruchu w powietrzu i wynikającego stąd stopnia obciążenia danego stanowiska 60,- i 280,- DM.

x/ Aufwandsentschädigung, dosł. "rekompensata z tytułu poniesionych nakładów"

6. Dodatek dla szeregowców i podoficerów technicznego zabezpieczenia lotów w jednostkach i szkołach lotniczych, w których wykonywane są loty na samolotach odrzutowych

Dodatek ten wynosi miesięcznie dla:

- mechaników elektronicznych urządzeń pokładowych samolotów odrzutowych, posiadających potwierdzone kwalifikacje w dziedzinie wykonywanej specjalności

Specjalista I klasy /np. kapral/ - 50,- DM

Posiadacz klasy mistrzowskiej /np. sierżant/ - 80,- DM

- mechanicy zatrudnieni przy obsłudze i naprawie samolotów odrzutowych i posiadający potwierdzone kwalifikacje specjalistyczno-wojskowe

Specjalista I klasy - 30,- DM

Posiadacz klasy mistrzowskiej - 50,- DM

7. Dodatki morskie

Marynarze pełniący służbę na jednostkach pływających otrzymują następujące dodatki:

7.1. Dodatek dla załóg jednostek nawodnych,

wynoszący dla:

- załóg - 157,50 DM

- personelu technicznego /dodatek maszynowy/- 45,- DM

- dodatkowo od 16 miesiąca odbywania służby wojskowej dla każdego z członków załogi - 200,- DM

7.2. Dodatek dla załóg okrętów podwodnych

Dodatek ten wynosi dla wszystkich członków załogi

- 565,- DM

- ponadto dodatek maszynowy - 45,- DM

- dodatkowo od 16 miesiąca służby - 240,- DM

8. Dodatek spadochronowy

Żołnierze wojsk powietrzno-desantowych otrzymują w czasie odbywania szkolenia spadochronowego oraz po jego ukończeniu dodatek w wysokości - 225,- DM

Zaopatrzenie pieniężne wypłacane żołnierzom, którzy kończą służbę wojskową

Wysokość zasiłku wypłacanego żołnierzom kontraktowym przy zwolnieniu do rezerwy określają obowiązujące przepisy. Zależy ona od czasu trwania służby wojskowej /zob. tabele/. Zasiłek wypłacany jest jednorazowo po rozwiązaniu stosunku służbowego. Odprawę pieniężną nalicza się w wysokości 75% od wysokości poborów za ostatni miesiąc /plus dodatek strefowy według szczebla 2/. Odprawa podlega opodatkowaniu.

Rozwiązanie stosunku służbowego nastąpiło po okresie

Odprawa pieniężna przysługuje za okres

Jednorazowy zasiłek w wysokości

krótszym, niż 4 lata
od 4 do 6 lat
od 6 do 9 lat
od 8 do 12 lat
12 i więcej lat

-
6 miesięcy
12 miesięcy
18 miesięcy
36 miesięcy

Półtorakrotnej wysokości ostatnich poborów
Czteromiesięcznego uposażenia
Sześciomiesięcznego uposażenia

Przykład 1

Starszy kapral / starszy mat, 23 lata, żonaty, 4 lata służby, grupa uposażenia A6, kategoria zaszerogowania 2.

Wysokość uposażenia	2.392,74 DM
Jednorazowy zasiłek	4 x 2.393,74 DM =
	= 9.750,96 DM
Odprawa w wysokości przez 6 miesięcy 75% od 2.392,74 DM =	= 1.794,56 DM
	+ dodatek z tytułu
	wzrostu cen 17,30 DM ^{1/}
	miesięcznie 1.811,86 DM

1/ § 11 ust. 2 pkt. 5 Prawa o ubezpieczeniach społecznych.

Przykład 2

sierżant /bosman, 28 lat, żonaty, 2 dzieci, 8 lat służby ,
grupa uposażenia A7, kategoria zaszeregowania 4.

Wysokość uposażenia	2.873,78 DM
Wysokość zasiłku	6 x 2.873,78 DM = = 17.242,68 DM
Odprawa pieniężna	18 mcy x 75% od 2.620,90DM = 1965,68DM <hr/> + dodatek wyrównaw- czy 1/w wysokości 252,88 DM <hr/> + dodatek z tytułu 1/ wzrostu cen 17,30 DM <hr/> miesięcznie 3.149,38DM

Przykład 3

starszy sierżant /starszy bosman, 32 lata, żonaty, 2 dzieci,
12 lat służby, grupa uposażenia A7, kategoria zaszeregowania 6

Wysokość uposażenia	3.034,73DM
Wysokość zasiłku	6 x 3034,73 DM = = 18.202,38 DM
Odprawa pieniężna	16 m-cy x 75% od 2086,39 DM <hr/> + dodatek wyrównawczy 252,88DM + dodatek z tytułu wzrostu cen 17,30 DM <hr/> miesięcznie 2356,57 DM

1/ § 47 ust.1 Prawa o ubezpieczeniach społecznych.

Przykład 4

Kapitan, 32 lata, żonaty, 2 dzieci, 12 lat służby, grupa uposażenia A11, kategoria zaszeregowania 6

Wysokość uposażenia 4091,68 DM

Wysokość zasiłku 6 x 4091,68 DM =
= 29.550,08DM

Odprawa pieniężna 24 m-ce x 75% od
3008,80DM =2879,10 DM

+ dodatek wyrównawczy w wysokości 252,88 DM

+ dodatek z tytułu wzrostu cen 17,30 DM

miesięcznie 3.149,38 DM

UPOSAŻENIA SZEREGOWCÓW, PODOFICERÓW I OFICERÓW

Stopień wojskowy

Szeregowiec		Szeregowiec marzart		Szeregowiec		obergefraj- tor		hauptgefraj- ter		kapral / mat- kader szkół morskiej		starszy kapral starszy mat		podchorąży /sierżant/ osman / st- sierżant		stabsman /stabs- hauptbosman		stabsman sztabowy st. dos. szt.		podporucznik marzart		kapitan marzart		kapitan marzart		major komandor podporucznik		komandor porucznik		podpułkownik komandor																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A9	A9	A10	A11	A12	A13	A14	A15																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Grupa uposażenia																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Uposażenia podstawowe, Dm																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
22	1143,63	1211,37	1297,78	1346,84	1394,10	1476,16	1595,06	1670,38	1866,34	1866,34	2043,63	2381,03	2593,37	2930,21	3024,42	3410,09	23	1181,44	1249,18	1337,72	1393,06	1446,80	1530,79	1649,69	1737,72	1935,82	1935,82	2144,26	2484,13	2716,30	3070,95	3196,54	3599,52	25	1219,25	1286,99	1377,56	1439,28	1499,50	1585,42	1704,32	1805,06	2008,22	2008,22	2244,89	2587,23	2839,23	3203,69	3363,66	3788,55	27	1257,06	1324,80	1417,60	1485,50	1552,20	1640,05	1758,95	1872,40	2081,19	2081,19	2345,52	2690,33	2962,16	3336,43	3540,78	3977,55	29	1294,87	1362,61	1457,54	1531,72	1604,90	1694,68	1813,58	1939,74	2155,51	2155,51	2446,15	2793,43	3085,09	3469,17	3712,90	4167,61	31	1332,68	1400,42	1497,48	1577,94	1657,60	1749,31	1868,21	2007,68	2236,50	2236,50	2546,78	2896,53	3203,02	3601,91	3885,02	4356,24	33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																
23	1181,44	1249,18	1337,72	1393,06	1446,80	1530,79	1649,69	1737,72	1935,82	1935,82	2144,26	2484,13	2716,30	3070,95	3196,54	3599,52	25	1219,25	1286,99	1377,56	1439,28	1499,50	1585,42	1704,32	1805,06	2008,22	2008,22	2244,89	2587,23	2839,23	3203,69	3363,66	3788,55	27	1257,06	1324,80	1417,60	1485,50	1552,20	1640,05	1758,95	1872,40	2081,19	2081,19	2345,52	2690,33	2962,16	3336,43	3540,78	3977,55	29	1294,87	1362,61	1457,54	1531,72	1604,90	1694,68	1813,58	1939,74	2155,51	2155,51	2446,15	2793,43	3085,09	3469,17	3712,90	4167,61	31	1332,68	1400,42	1497,48	1577,94	1657,60	1749,31	1868,21	2007,68	2236,50	2236,50	2546,78	2896,53	3203,02	3601,91	3885,02	4356,24	33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																	
25	1219,25	1286,99	1377,56	1439,28	1499,50	1585,42	1704,32	1805,06	2008,22	2008,22	2244,89	2587,23	2839,23	3203,69	3363,66	3788,55	27	1257,06	1324,80	1417,60	1485,50	1552,20	1640,05	1758,95	1872,40	2081,19	2081,19	2345,52	2690,33	2962,16	3336,43	3540,78	3977,55	29	1294,87	1362,61	1457,54	1531,72	1604,90	1694,68	1813,58	1939,74	2155,51	2155,51	2446,15	2793,43	3085,09	3469,17	3712,90	4167,61	31	1332,68	1400,42	1497,48	1577,94	1657,60	1749,31	1868,21	2007,68	2236,50	2236,50	2546,78	2896,53	3203,02	3601,91	3885,02	4356,24	33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																		
27	1257,06	1324,80	1417,60	1485,50	1552,20	1640,05	1758,95	1872,40	2081,19	2081,19	2345,52	2690,33	2962,16	3336,43	3540,78	3977,55	29	1294,87	1362,61	1457,54	1531,72	1604,90	1694,68	1813,58	1939,74	2155,51	2155,51	2446,15	2793,43	3085,09	3469,17	3712,90	4167,61	31	1332,68	1400,42	1497,48	1577,94	1657,60	1749,31	1868,21	2007,68	2236,50	2236,50	2546,78	2896,53	3203,02	3601,91	3885,02	4356,24	33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																			
29	1294,87	1362,61	1457,54	1531,72	1604,90	1694,68	1813,58	1939,74	2155,51	2155,51	2446,15	2793,43	3085,09	3469,17	3712,90	4167,61	31	1332,68	1400,42	1497,48	1577,94	1657,60	1749,31	1868,21	2007,68	2236,50	2236,50	2546,78	2896,53	3203,02	3601,91	3885,02	4356,24	33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																				
31	1332,68	1400,42	1497,48	1577,94	1657,60	1749,31	1868,21	2007,68	2236,50	2236,50	2546,78	2896,53	3203,02	3601,91	3885,02	4356,24	33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																					
33	1370,49	1438,23	1537,42	1624,16	1710,30	1808,94	1922,84	2078,40	2317,49	2317,49	2647,41	2999,63	3330,95	3734,65	4057,14	4545,47	35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																						
35	1408,30	1476,04	1577,36	1670,38	1763,00	1858,57	1977,47	2149,12	2398,48	2398,48	2748,04	3102,73	3453,98	3867,39	4229,26	4754,70	37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																							
37	1446,11	1513,85	1617,30	1716,60	1815,70	1913,20	2033,96	2223,49	2479,47	2479,47	2848,67	3205,83	3576,81	4000,15	4401,38	4923,93	39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																								
39	1551,56	1657,24	1762,82	1868,40	1967,83	2091,31	2302,00	2560,46	2949,30	2949,30	3308,93	3712,03	4082,57	4555,61	4973,50	5513,16	41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																																									
41					2023,70	2148,66	2300,51	2641,45	2641,45	2641,45	3049,93	3412,03	3822,57	4255,61	4745,52	5302,39	43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																																																										
43						2209,15	2459,02	2722,44	2722,44	2722,44	3150,50	3515,13	3945,60	4393,35	4917,74	5491,52	45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																																																																											
45						2271,84	2537,53	2803,43	2803,43	2803,43	3251,19	3610,23	4068,53	4531,09	5029,85	5602,35	47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																																																																																												
47												3721,33	4191,46	4663,83	5261,98	5970,00	49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																																																																																																													
49																6059,31	Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																	Klasa taryfowa 1C, Dm																	654,23 /skoszarowany 523,38/																	794,95																	921,39																	Klasa taryfowa 1B, Dm																	781,45																	929,23																	1055,67																																																																																																																																																																																																																																																														
Jodatek strefowy: klasa taryfowa II, Dm																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Klasa taryfowa 1C, Dm																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
654,23 /skoszarowany 523,38/																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
794,95																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
921,39																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
Klasa taryfowa 1B, Dm																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
781,45																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
929,23																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
1055,67																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							

Kategoria szeregowca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Kawaler, szczebel 1	22	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49

Kawaler, szczebel 1
Szeregowiec 1
Szeregowiec 2
1 dziecko,
szczebel 3

Przykładu większej liczby dzieci, dodatek strefowy podwyższa się do wysokości 126,44 Dm za każde dziecko.

Należności naliczono zgodnie z Ustawą o zagadnieniu finansowym żołnierzy, urzędników i sędziów federalnych z 1989r. /obowiązującą od stycznia 1990r./

PRZYKŁAD OBLICZENIA UPOSAŻENIA:
Szeregowiec piechoty, 23 lata, kawaler, 1 dziecko, grupa uposażenia I - 1443,63 Dm
523,38 Dm
57,- Dm

- dodatek za stanowisko

Uposażenie brutto

1724,01 Dm

Projekt

Projekt budżetu wojskowego na 1991r.

Plan szczegółowy, 14

Zakres działania Federalnego Ministerstwa Obrony

Treść

Rozdział	Wyszczególnienie	Strona
14	Przedmowa	2
1401	Ministerstwo Obrony	5
1402	Fundusze ogólne	21
1403	Organy dowodzenia, wojska	35
1404	Wydatki administracyjne i na utrzymanie pracowników cywilnych w dowództwach, wojskach itp.	58
1405	Szkolenie	72
1406	Duszpasterstwo wojskowe	87
1407	Wymiar sprawiedliwości	94
1408	Służba zdrowia	98
1409	Kontrola zbrojeń i rozbrowienie	103
1410	Wyżywienie	111
1411	Umundurowanie	118
1412	Zakwaterowanie	124
1413	Służba inżynieryjno-saperska	124
1414	Łączność	150
1415	Artyleria	154
1416	Środki ochrony przed BMR	161
1417	Kwatermistrzostwo	164
1418	Okręty i osprzęt okrętowy	169
1419	Aparaty latające, oprzyrządowanie lotnicze	172
1420	Badania obronne, prace badawcze i rozwojowe, wojskowo-techniczne i inne	175
1421	Technika wojskowa i zakupy	183
1422	Środki asygnowane w ramach członkostwa NATO i innych organizacji międzynarodowych	196

Rozdział	Wyszczególnienie	Strona
1423	Świadczenia socjalne i przedsięwzięcia z zakresu zabezpieczenia socjalnego dla żołnierzy	202
	Zamknięcie rachunkowe	208
	Załączniki:	
	1. Zobowiązania wynikające ze specjalnych pełnomocnictw	
	2. Infrastruktura NATO /rozd. 12 14/	215
	3. Nakłady na ochronę środowiska naturalnego w zakresie dotyczącym planu szczegółowego 14	218
	4. Budżet na utrzymanie stanów osobowych	219

Przedmowa

Zakres działania zadania i organizacja Federalnego Ministerstwa Obrony

Struktura organizacyjna resortu obrony zapewnia spełnienie konstytucyjnego wymogu podporządkowania Bundeswehry w całości jednolitemu kierownictwu politycznemu sprawowanemu przez cywilnego ministra, odpowiedzialnego przed parlamentem. Minister obrony ma prawo wydawania rozkazów i sprawuje władzę zwierzchnią nad siłami zbrojnymi.

Organizacja Federalnego Ministerstwa Obrony

W Federalnym Ministerstwie Obrony ministrowi przydzielonych jest do pomocy dwóch parlamentarnych sekretarzy stanu, a ponadto podlega mu dwóch wiceministrów^{1/}. Minister, parlamentarni sekretarze stanu i wiceministrowie stanowią kierownictwo resortu.

1/ Staatssekretär - ministerialny sekretarz stanu, w hierarchii rządowej w RFN zastępca ministra odpowiadający rangę wiceministrowi.

I. Kierownictwu podlegają bezpośrednio w zakresie zadań realizowanych przez ministerstwo:

1. Sztab informacyjny i prasowy.
Sztab planistyczny.
Sztab organizacyjny.
2. Główny Inspektor Bundeswehry ze Sztabem Głównym Sił Zbrojnych^{1/}.

Sztab Główny Sił Zbrojnych opracowuje najważniejsze sprawy dotyczące całości sił zbrojnych, jak rozwój i realizacja ogólnej koncepcji obrony z użyciem sił zbrojnych .

Głównemu Inspektorowi Bundeswehry jako zwierzchnikowi podlegają w charakterze ministerialnych kierowników oddziałów:

Inspektor Wojsk Lądowych ze Sztabem Głównym Wojsk Lądowych,
Inspektor Sił Powietrznych ze Sztabem Głównym Sił Powietrznych,
Inspektor Marynarki ze Sztabem Głównym Marynarki,
Inspektor Służby Zdrowia z Szefostwem Służby Zdrowia.

3. Kierownik oddziału "Zbrojenia" wraz z zastępcami do spraw technicznych i gospodarczych również na stanowiskach kierowników oddziałów.

Punkt ciężkości w działalności tych oddziałów spoczywa na realizowanych funkcjach planistycznych, kierowniczych i kontrolnych, a także zadaniach związanych z zarządzaniem systemami uzbrojenia i projektami.

4. Oddziały.

Stanu osobowego.

Budżetu .

Administracji i prawa.

Rozmieszczenia, zakwaterowania i budownictwa.

Oddział socjalny.

II. Ministrowi jako rozkazodawcy i dowódcy podlegają bezpośrednio:

1. Zastępca Głównego Inspektora Bundeswehry z podległymi mu instytucjami centralnymi.

2. Inspektorzy Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych i Marynarki z podległymi rodzajami sił zbrojnych.

3. Inspektor Służby Zdrowia z podległymi instancjami tej służby.

Organizacja obszaru podporządkowania

1. Siły Zbrojne
/ ... /

Siły zbrojne dzielą się na:

1. Wojska lądowe

Obejmują one:

a/ polowe wojska lądowe ^{x/}

z trzema korpusami, łącznie dwanaście dywizji / w tym dywizja piechoty górskiej i powietrzno-desantowa/,

b/ wojska obrony terytorialnej ^{xx/}

z terytorialnymi organami dowodzenia, sztabami i oddziałami wojskowymi,

c/ instytucje szczebla centralnego wojsk lądowych i inne jednostki organizacyjne i urzędnictwo stałego stacjonowania należące do tych wojsk.

2. Siły powietrzne

Obejmują:

a/ flotę powietrzną /armię powietrzną^{xxx/} z 4 dywizjami lotniczymi,

b/ dowództwo tyłowego zabezpieczenia z 2 dowództwami grup tyłowego zabezpieczenia sił powietrznych, dowództwem lotnictwa transportowego i szefostwem materiałowo-technicznego zabezpieczenia sił powietrznych.

x/ Feldheer

xx/ Ferritorialheer

xxx/ Luftflotte

c/ instytucje centralne sił powietrznych z zarządem szkolenia bojowego, dowództwem służby zabezpieczenia dowodzenia^{1/}, wojskowym urzędem geofizyki i oddziałem personalnym sił powietrznych.

3. Marynarka

Obejmuje:

a/ flotę

z dywizją lotnictwa morskiego

5 flotyllami

grupą amfibijną i służbami zabezpieczenia dowodzenia .

b/ instytucje centralne marynarki z pionem szkolenia, oddziałem personalnym, jak również

c/ dowództwo tyłowego zabezpieczenia marynarki z dowództwami /sztabami/ rejonów bazowania.

4. Instytucje centralne Bundeswehry

Obejmują:

a/ na zapleczu

urzędy, ośrodki szkoleniowe i inne instytucje Bundeswehry.

b/ za granicą

niemieckie instytucje działające w ramach NATO, niemieckie placówki wojskowe / łącznie z ataszatami przy przedsiębiorstwach dyplomatycznych/.

instytucje i urzędy tyłowe, rozmieszczone na obszarach przygranicznych Republiki Federalnej Niemiec.

5. Centralne instytucje służby zdrowia

Obejmują:

Szefostwo służby zdrowia Bundeswehry

Akademiię Medyczną

Instytuty służby zdrowia Bundeswehry

II. Służba administracyjno-gospodarcza Bundeswehry

Zadania postawione przed tą służbą są realizowane przez:

1. Administrację wojskową o strukturze odpowiadającej terytorialnej organizacji wojskowej.

2. Federalny Urząd Techniki Wojskowej i Dostaw, który jest instytucją wiodącą w dziedzinie realizacji przedsięwzięć badawczo-rozwojowych i zakupów. Urzędowi temu podporządkowane są wojskowe instytuty techniczne, organy zaopatrzenia, arsenał marynarki wojennej, służba kontroli technicznej i inne jednostki organizacyjne o charakterze technicznym i naukowym.

3. Oddziały i wydziały administracyjno-gospodarcze sił zbrojnych służbę administracyjno-gospodarczą jednostek wojskowych i szpitali.

III. Duszpasterstwo wojskowe.

Duszpasterstwo wojskowe wykonuje swoje zadania za pośrednictwem księży oddelegowanych do dyspozycji wojska przez władze kościelne. Funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie duszpasterstwa na szczeblu centralnym pełnią Ewangelickie Biuro Bundeswehry i Biuro do Spraw Kościoła Katolickiego przy Ministerstwie Obrony.

IV. Wymiar sprawiedliwości.

Zadania w zakresie wymiaru sprawiedliwości wykonywane są przez sądy wojskowo-dyscyplinarne pierwszej i drugiej instancji Organizacja sądownictwa odpowiada strukturze sił zbrojnych.

Federalny prokurator wojskowy do spraw administracyjno-gospodarczych zastępuje przy prowadzonych postępowaniach dyscyplinarno-sądowych ministra obrony i inne instancje dowódcze mające prawo do kierowania spraw przed sądy dyscyplinarne .

Komendanci prawni^{1/}, których zalecenia są realizowane przez radców prawnych^{2/} reprezentują instancje dowódcze przed sądami dyscyplinarnymi /.../ i są uprawnieni do egzekucji kar zasądzonych przez te sądy.

Informacje uzupełniające.

Do poszczególnych rozdziałów budżetu mogą być dołączone - na żądanie Bundestagu - tajne tablice z danymi liczbowymi i objaśnieniami.

Układ organizacyjny budżetu na przykładzie wybranych tytułów
i funkcji rozdziału 1401 "Federalne Ministerstwo Obrony"

Wydatki osobowe

Ministerstwo Obrony

Tytuł Funkcja	Oznaczenie celu	Zaplan. na 1991 1000 DM	Zaplan. na 1990 1000 DM	Faktycz w 1989 1000 D
------------------	-----------------	-------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

42101 -011	Miesięczne pobory ministra obrony, parlamentarnych sekretarzy stanu. Minister otrzymuje rekompensatę z tytułu zwrotu kosztów rocznie w wys. 7.200 DM /miesięcznie 600 DM/	705	695	703
---------------	---	-----	-----	-----

Parlamentarni sekretarze stanu otrzymują rekompensatę z tytułu zwrotu kosztów rocznie 5.200 DM /miesięcznie 450 DM/ każdy

Objaśnienie

1. Uposażenie ministra - 241000 DM
 2. Uposażenia parlamentarnych sekretarzy stanu ----- 386000 DM
 3. Rekompensaty ----- 18000 DM
 4. Inne należności osobowe 60000 DM
- Razem ----- 705000 DM

Tytuł Funkcja	Oznaczenie celu	Zaplan. na 1991 1000 DM	Zaplan. na 1990 1000 DM	Faktycz w 1989 1000 DM
------------------	-----------------	-------------------------------	-------------------------------	------------------------------

423-01 -011	Uposażenia żołnierzy zawodowych i służby okresowej	140540	138058	, 133667
----------------	--	--------	--------	----------

Objaśnienia

1. Uposażenia na podstawie § 1 ust.2 poz.1-3 i 6 Ustawy o wynagrodzeniach ----- 120.902.000 DM
2. Dodatki i wyrównania na podst. §1 ust.2 poz. 4 i 5

Ustawy o uposażeniach 9.220.000 DM

W tym: dodatki strefowe, dodatki za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za pracę w nadgodzinach, dodatki za stanowisko

3. Rekompensaty 2.000 DM

Rekompensaty i dodatki morskie, spadochronowe, dla personelu latającego, załóg.

Okrętów podwodnych, dla uczestników szkolenia w Goose Bay i Shilo w Kanadzie

4. Pozostałe wynagrodzenia .. 10.416.000 DM

Dodatki kompensacyjne, odprawy, nagrody roczne, dodatek urlopowy, nagrody jubileuszowe, stypendia zasiłki pogrzebowe /.../

Razem 140.540.000 DM

1401

Ministerstwo Obrony

Tytuł Funkcje	Oznaczenie celu	Zaplan. na 1991 1000 DM	Zaplan. na 1990 1000 DM	Faktycz. w 1989r.
525-11 -011	Kształcenie i doksztalcanie, przekwalifikowanie	650	620	498
	Objaśnienia:			
	1. Kształcenie, doksztalcanie przekwalifikowanie... 646.000 DM			
	2. Pomoce naukowe 4.000 DM			
	Razem <u>650.000 DM</u>			
	z tego na przetwarzanie danych 530.000 DM			
527-11 -011	Zwrot kosztów za podróże służbowe krajowe	200	220	122
527-12 -011	Zwrot kosztów za podróże służbowe zagraniczne	80	90	54
	/.../			

1991 1000 DM	1990 1000 DM
-----------------	-----------------

Zamknięcie

Wochody budżetowe

Podatki i daniny

-

-

Copłaty	110	100
Inne wpływy	-	-
Ogółem dochody	110	100

Wydatki budżetowe

Wydatki osobowe	641163	633065
Wydatki administracyjne.....	51062	48824
Zakupy wojskowe, budowle itp...	-	-
Rocznie płatność na poczet umo- wienia długoterminowego długu państwowego	-	-
Odpisy i subwencje /bez inwes- tycji /	5	7
Wydatki na inwestycje	6239	2358
Ogółem wydatki	698469	684754

Uwagi dotyczące przedstawionego projektu x/

Z konstrukcji budżetu wynika, że zastosowany został mechanizm łączący wyodrębnione zadania problemowe z podmiotową organizacją ich finansowania. W układzie funkcjonalnym podział wydatków zapewnia - jak się wydaje - niezbędny kompromis między postulatem szczegółowości a przejrzystości budżetu i pracochłonności jego opracowania. Przyjęty układ klasyfikacji rozdziałowej pozwala na grupowanie dochodów i wydatków według rodzajów sił zbrojnych i określonych grup jednostek oraz ważniejszych zamierzeń wojsko-gospodarczych. Stosowanie tej klasyfikacji w planowaniu finansowym, zwłaszcza w zakresie wydatków budżetowych umożliwia wprowadzenie kompleksowego planowania poziomego /tj. wszystkich nakładów na realizację danego zamierzenia/.

Na uwagę zasługuje ścisłe powiązanie planowania budżetowego z planowaniem średniokresowym i długookresowym oraz określe-
niem celów strategicznych /Militärstrategische Zielsetzung/.

x/ Przyp. wł. - L.O.

